

La Universitat

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Revista dels Antics Alumnes

Any III Núm. 9 Octubre 1999

**Les instal·lacions
esportives de la UB
s'obren als antics alumnes**

**Premis a l'esforç empresarial
en formació i innovació**

**Els Serveis Científicotècnics,
en suport de la recerca**

Manuel Castells, sociòleg:

**“La universitat ha
de ser font d'innovació”**

Es constitueix el nou Consell Social

El president de Banca Catalana Pere Fontana substitueix Josep Maria Puig Salellas com a president de l'organisme

El passat 1 de juliol va tenir lloc a la Sala de Juntes del Rectorat l'acte de constitució del nou Consell Social de la UB. El president de Banca Catalana Pere Fontana, nomenat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, en serà el president, en substitució de Josep Maria Puig Salellas, que ocupava el càrrec des de la creació el desembre de 1985 del Consell Social, com a òrgan de participació de la societat a la Universitat.

Nous membres del Consell seran Rafael Donat, en representació de les organitzacions empresarials; Benet Llebaria i Francesc Costabella, en representació del Govern de la Generalitat; Rafael Romero, Carles Mundó, Xavier Mulleras i Maria Eugènia Cuenca, en representació del Parlament de Catalunya; Joan Fuster, com a representant de l'Ajuntament de Barcelona, i un membre pendent de nomenament en representació dels ens locals.

Seguiran com a integrants del Consell Social Rafel Fo-

guet, Juan José López Burniol i Antoni Vila Casas (Govern de la Generalitat), Francesc Raventós (Parlament de Catalunya), Salvador Piera (organitzacions empresarials), Jaume Graells i Ramon Plandiura (organitzacions sindicals de treballadors) i Josefina Cambra (col·legis professionals de Catalunya), com també el rector Antoni Caparrós, la secretaria general Anna Roigé i el gerent de la UB Josep Escolano (membres nats) i, en representació de la Junta de Govern, els vicerectors Enric Canela, Miquel Martínez i Antoni Mirambell i la degana Carme Panchón (professorat), Eva Inglés, Roger Soriano, Carles Perdigueró i Guillem Clapés

(estudiants) i Joan Miquel Oliver (PAS). Continua com a secretari del Consell Social Jordi Camós.

Pel que fa al nou president Pere Fontana (Barcelona, 1952) és llicenciat per ESADE i va estudiar a l'escola de negocis de la Universitat de Harvard. Es va iniciar en el sector bancari al Banco de Bilbao com a assessor financer i posteriorment ha estat director general de la Banca Mas Sardà, conseller delegat de la cadena hotelera NH i director general d'operacions del COOB. Nomenat president de Banca Catalana l'any 1994, ha estat també president del Cercle d'Economia

Els integrants del Consell Social poc després de l'acte de constitució

La Universitat UB

Revista de la Universitat de Barcelona-Edicions UB, SLU per als antics alumnes.

Consell editorial:

Antoni Caparrós, rector.

Enric I. Canela, vicerector d'Economia i Organització.

Josep Escolano, gerent.

Antonio Pérez-Portabella, Banco Santander

Director: Josep Nieto, dir. Gabinet de Premsa de la UB

Gerent: Susanna Vendrell

Directora de Màrqueting i Patrocini de la UB: Àngela Jover.

Redacció, Gabinet de Premsa: Núria Quintana (coordinadora), Ester Colominas, Jordi Homs, Rosa Martínez.

Tel. 93 403 55 44 e-mail: premsa@gpre.ub.es

Producció i publicitat:

BPMO Edigrup. Tel. 93 363 78 40

Distribució: Interpas, Associació Ginesta.

Dipòsit legal: B-19682-97

Atenció antics alumnes i subscripcions:

Susanna Vendrell

Edicions UB

Balmes, 25, 2n 2a - 08007 Barcelona

Telèfon 93 403 55 30 - Fax 93 403 55 31

e-mail: eub-revista@org.ub.es

Internet: <http://www.ub.es/antics/alumnes.htm>

Universitaris de cine

L'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya, adscrita a la UB, ha iniciat un procés d'ampliació amb noves instal·lacions

L'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC), adscrita a la UB, imparteix des del curs 1994-1995 el títol propi de graduat superior en Cinema i Audiovisuals. El centre, actualment ubicat al centre Calassanç de l'Escola Pia de Sarrià, ha iniciat un procés per ampliar les seves instal·lacions en un futur a l'edifici anomenat La Farinera, a Terrassa. Es tracta d'una antiga construcció industrial de 6.000 metres quadrats on s'impartiran les classes del títol propi alhora que el centre mantindrà una presència a Barcelona organitzant activitats com ara postgraus, tallers o reciclatges.

Aquest any es llicencia la segona promoció de l'ESCAC, els alumnes del qual es poden especialitzar en producció, guió, direcció, imatge, muntatge/edició, so i direcció artística.

El director del centre, Josep Maixenchs, ens explica el present i les perspectives de l'ESCAC i fa algunes reflexions sobre els sectors del cinema i l'audiovisual

El trasllat a Terrassa vol dir que necessiteu ampliar, tenir més alumnat...?

Probablement s'haurà d'ampliar alumnat per fer viable el projecte. Aleshores caldrà reestructurar molt bé la filosofia. Hi ha una cosa que no falla i que no varia, i variar-la pot ser molt arriscat. Si tenim present que nosaltres busquem la credibilitat del projecte, no solament la formació, a mi em preocupa molt la inserció laboral. Aquest és un

camp que a causa de l'extraordinària tecnificació que té, resulta que per molt que creixi no vol dir que aquest creixement l'acompanyi un creixement de persones al darrere. Per tant s'ha de ser relativament escrupolós. Abans, per muntar una televisió, per cada càmera que hi havia es necessitava un personatge que la fes anar, un enginyer que ajustés tota la tecnologia de la càmera... Hi havia una quantitat de personal que amb la millora de la tecnologia i l'entrada a l'època de la digitalització s'ha reduït molt. És veritat que hi ha molta demanda de formació en aquest sector, entre d'altres coses perquè té molt de *glamour* dedicar-se a la comunicació de la manera que sigui. Quina opció fem? Formem molta gent i que s'panyi o fem un sistema possiblement més elitista però menys frustrant, segurament més car? És el sistema que diu "sí el mercat n'absorbeix 50, formem-ne 100, però no més de 100". De la primera promoció ja tenim el 80 % de gent inserida. Això és molt important. I ara hem firmat un protocol amb una empresa que és capdavantera de la producció audiovisual a Catalunya, Filmax, perquè alumnes de

l'escola s'incorporin als nous projectes de la casa. Així estem segurs que una vintena d'alumnes començarà a treballar aquest any.

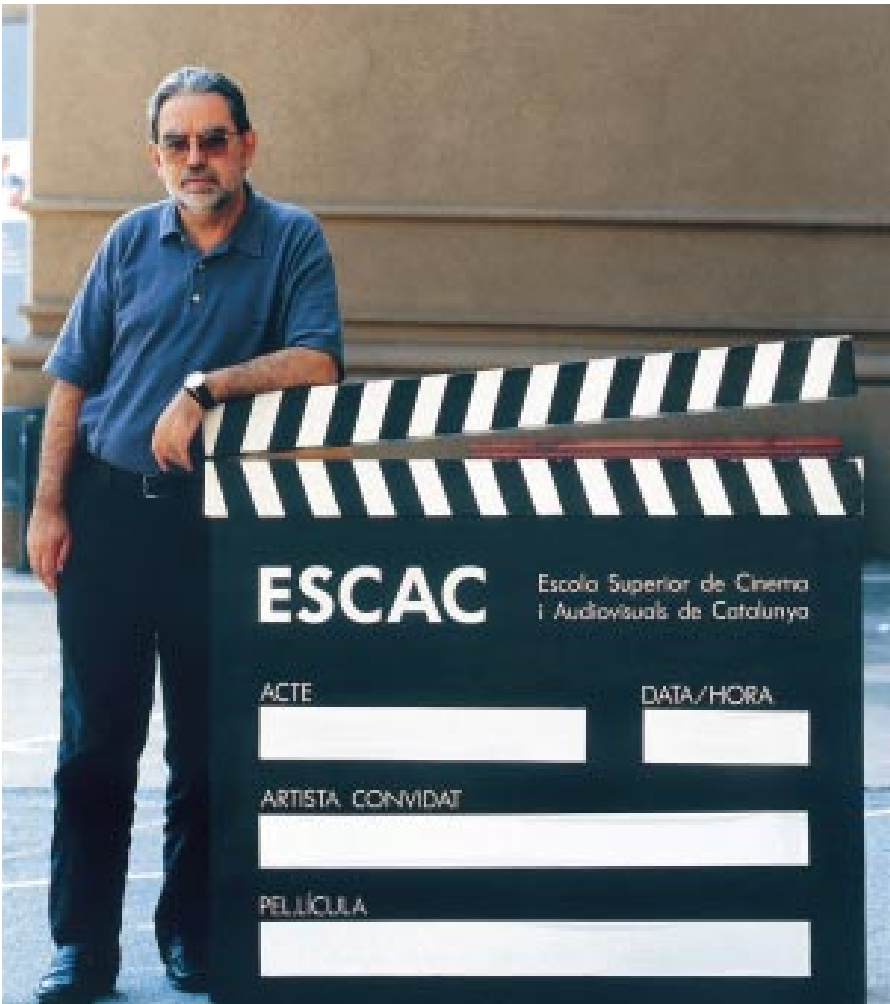
"En tres anys es gastaran 5.000 milions de pessetes en cinema a Catalunya"

L'existència de l'ESCAC contribueix a impulsar a Barcelona una indústria ubicada majoritàriament a Madrid?

És evident que això impulsarà la indústria d'aquí des del moment que els empresaris vagin canviant el xip. Dins el món audiovisual hi ha tres grans segments clàssics: la publicitat, el cinema i la televisió. El cinema a Catalunya està absolutament encallat i trigarà a tirar endavant. Jo crec que ho farà perquè hi haurà un grup de gent que no només tècnicament serà bona (que això ja existeix ara) sinó que no estaran viciats per la cultura de la subvenció. En el cinema hi

El centre Calassanç de l'Escola Pia de Sarrià, seu de l'ESCAC

El director de l'ESCAC Josep Maixenchs afirma que "el cinema és construir una història"

ha el senyor que l'únic que fa és administrar a la seva manera un capital que ha de generar un producte determinat; l'Estat és el capitalista que posa a l'abast d'una sèrie de gent unes possibilitats, aquesta gent les administra, se'n queda un tant per cent per a ells i fa el producte que els dona la gana. Això no té gens de competitivitat. Amb aquesta base han funcionat les poquíssimes productores que hi havia. Després, hi ha una sèrie d'empreses que jo anomeno "manufacteres". Són petites empreses que van projecte per projecte i on normalment produeix i dirigeix el projecte la mateixa persona. Després hi ha els que tenien les grans ambicions i en els quals les institucions catalanes van dipositar molta confiança i que ara estan en una gran fallida tècnica. En tres anys es gastaran 5.000 milions de pessetes en cinema a Catalunya. Necessàriament això ha de reflotar o el cinema se'n va a la porra per sempre més. Només que donin pas a 14 o 15 nous realitzadors i que en surtin dos que realment valguin la pena ja és una obertura. El ressuscitar el cinema a Madrid va ser així.

La televisió té una força molt important a Catalunya, és la innovadora del segment a Espanya. Però curiosament la concentració de seus centrals a Madrid fa que el pes espe-

cífic estigui allà. En comptes de tenir un centre de producció i un de pensament, el que hem fet a Catalunya és desplaçar moltes oficines a Madrid. Madrid ha creat la ciutat de la imatge i aquesta concentració fa que el focus de difusió estigui allà. La producció, però, està més repartida i de fet els programes de televisió vénen molt marcats per coses catalanes, sobretot la postproducció.

La publicitat comença a anar a Madrid però el fort està a Barcelona. I la sort de la publicitat és que manté en vigor els tècnics cinematogràfics, l'elabora la gent de cinema bàsicament. El cinema té un atur de creació, però no un atur tècnic.

L'ESCAC fa una sèrie d'activitats de projecció social, com ara cicles de debats. Us voleu convertir en un centre de reflexió, de referent?

En aquests moments ja tenim la sensació que fem massa coses; a mi em sembla que ens anirem arrelant a poc a poc. Evidentment en el moment que es comenci a parlar seriosament sobre política cinematogràfica i Catalunya, no es podrà fer si no en diem alguna paraula. Fem els "dimarts a l'ESCAC", oberts a tothom, però que són més aviat debats de cultiu erudit. Només fem les coses

a poc a poc es pot garantir que no s'enfonsin. Nosaltres el que necessitem abans de ser un centre que irradii pensament és que la gent ens identifiqui clarament. Això s'aconsegueix a la manera de la formigueta, que la gent vegi que hi ha una coherència total en el pla de formació que fas, la gent que surt professional i amb uns continguts que poden aportar coses.

"La televisió a Catalunya té una força important i és la innovadora del segment a Espanya"

Com veieu les mesures protectores en cinema, tant a nivell de Catalunya (doblatge) com en el debat entre cine d'Europa i d'Estats Units?

Ha d'haver-hi unes mesures polítiques que permetin que en igualtat de circumstàncies els productes autòctons puguin ser consumits i siguin competitius, a l'estil del que fa França. Som estúpids si permetem que pel·lícules de sèrie C americana que no valen res vinguin aquí, tinguin exhibició comercial, les doblem, els fem 50.000 favors... i en canvi hi hagi pel·lícules de força més interès que ni tan sols s'estrenin. Però sobretot em sembla un disbarat invertir diners grossos perquè es doblin pel·lícules americanes que ja tenen la clientela assegurada. El fet que jo hi dediqui centenars de milions de pessetes i no els doni per a la producció industrial del propi país, em sembla un despropòsit. Prefereixo que no es doni res. Les sales de cinema ja estan en mans de les multinacionals americanes. A més en el futur cada cadena farà les seves pel·lícules i la competència serà més ferotge.

Actualment, les subvencions han canviat, no són indiscriminades, però la mentalitat no ha canviat. Ara fa cinema gent jove perquè als grans no els dona cèntims l'administració i a més els paguen menys. Feta la llei, feta la trampa. Ha d'haver-hi una llei que vetlli i protegeixi el cinema autòcton, espanyol o català, però no de la manera com ho estem fent.

Crec que l'ESCAC ha de formar gent per al cinema en general (no cinema català o espanyol), i també per a l'audiovisual. El cinema és construir una història. Això dona més qualitat que la metodologia que fa servir la televisió. Per tant, una formació que emfasitzi el que en diem el cinematogràfic, per molt que formi per a televisió, publicitat o multimèdia, té una consistència diferent ●

Aprovat el pressupost per a l'any 1999

Arriba als 37.234 milions de pessetes, un 3,4 % superior a l'exercici anterior

El Consell Social de la UB, reunit el 22 de juliol sota la presidència de Pere Fontana, va aprovar el pressupost de la Universitat de Barcelona per a l'any 1999, després que la Junta de Govern hagués donat la seva aprovació a la proposta presentada el 29 de juny.

Hi ha hagut una moderada reducció de despesa corrent

L'increment dels ingressos procedents de la Generalitat de Catalunya i la moderada reducció de la despesa corrent han permès el tancament del pressupost per a aquest any, que arriba als 37.234 milions de pessetes, un 3,4 % superior a l'exercici anterior. D'aquest total, 33.515 milions de pessetes són ingressos corrents, mentre que 3.716 milions corresponen a ingressos de capital.

El pressupost d'enguany inclou, per primera vegada, en el capítol de transferències corrents, els ingressos derivats del contracte-programa (439 milions de pessetes) que la UB signarà properament amb la Generalitat, amb l'objectiu de pactar un seguit de millores i que el compliment dels indicadors corresponents afecti la subvenció nominativa ●

6

La UB en el III Pla Estratègic de Barcelona

L'objectiu és potenciar l'àrea metropolitana de la ciutat

El rector de la UB Antoni Caparrós va participar el passat mes de maig en la reunió del Consell General de l'Associació Pla Estratègic de Barcelona, on va aprovar-se el tercer Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona, que té com a objectiu potenciar l'àrea metropolitana de la ciutat. El Consell està integrat per les 202 entitats, institucions, associacions i empreses més significatives de l'àrea metropolitana.

El tercer Pla, que té com a previsió assolir els seus objectius l'any 2005, proposa cinc grans línies d'acció per potenciar: l'ocupació, la regió metropolitana, la qualitat de vida, la participació dels ciutadans, i el rol de Barcelona i la seva àrea en l'àmbit internacional. També suggereix actuacions puntuals en camps com ara les infraestructures (ample de via, el port...), l'ensenyament, la formació, la recerca, la no exclusió social, l'habitatge i el transport públic ●

La reunió va tenir lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona

Estiu a la Universitat

Increment de cursos i matriculats a Els Juliols

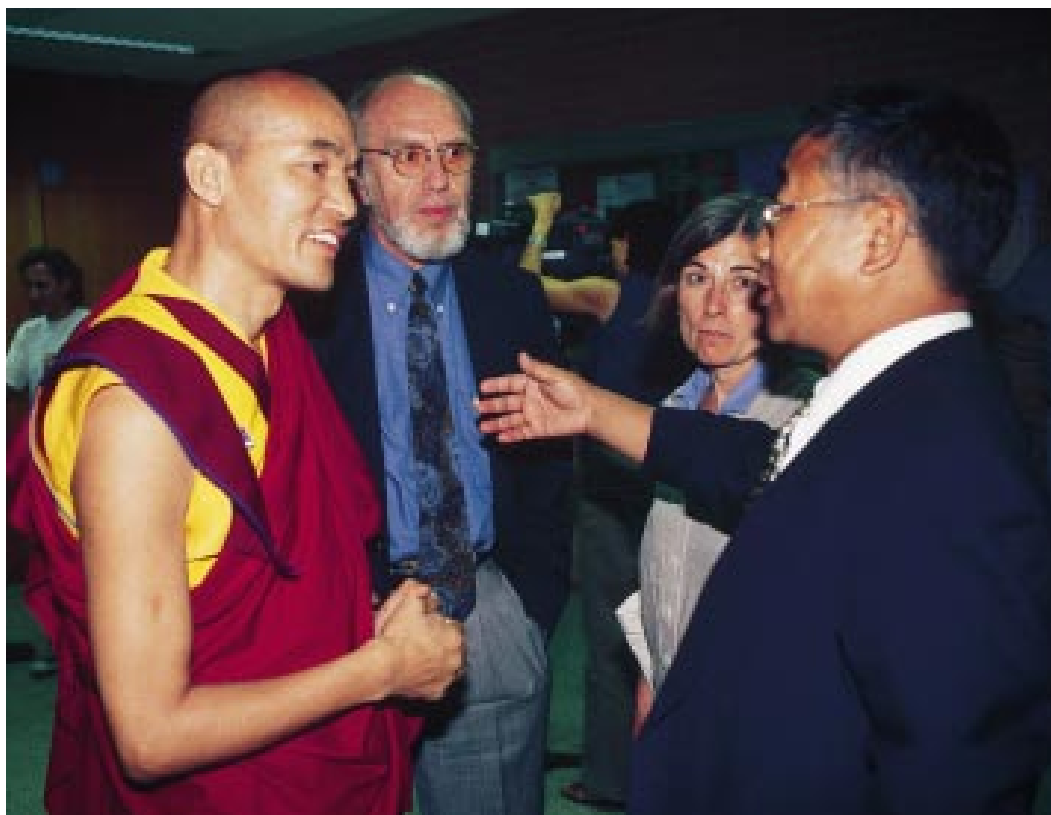
Els cursos d'estiu de la UB Els Juliols van revalidar enguany l'èxit de convocatòria d'edicions anteriors. Del 5 al 23 de juliol van impartir-se a l'Edifici Històric de la Universitat 42 cursos (10 més que l'any passat) amb prop de 2.500 inscrits (gairebé un miler més que en l'edició anterior).

Els Juliols van estructurar-se en quatre grans àrees: recerca interdisciplinària, noves àrees i temes d'estudi, actualització de coneixements, i l'Observatori Geopolític de la UB. El conjunt de cursos va donar cabuda a les temàtiques més diverses fent

palès un cop més el seu objectiu de proposta interdisciplinària. Alguns exemples de cursos són el dedicat al centenari del naixement de Borges o l'impartit pels catedràtics

del Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, amb audicions en directe centrades en l'anàlisi de l'entorn musical de Chopin i Mompou. Entre els

cursos n'hi ha hagut que han tingut com a objectiu prioritari l'anàlisi del model de gestió de la ciutat de Barcelona, els seus espais públics o la seva memòria històrica, els orientats al món econòmic, científics (els làsers en química, bioquímica i medicina, l'estudi mediambiental d'Aznalcóllar, l'aventura científica de l'Antàrtida, les sorpreses quàntiques del segle o les malalties neurodegeneratives), socials (la família i les seves transformacions, els estils de vida a l'espai mediterrani llatí) i polítics (Constitució i Estatut, Internet i política, la situació actual a les societats africanes al sud del Sàhara, de Colòmbia i del Tibet, i els nacionalismes a Espanya). D'altra banda, Formació Continuada-Les Heures va organitzar el mes de juliol 21 cursos i seminaris de formació continuada en la sisena edició de la Barcelona European Universities Summer School, seguida per 400 alumnes. La Unitat d'Estudis Hispànics va oferir també a l'estiu cursos de llengua espanyola per a estrangers ●

Participants en el debat sobre el Tibet en el marc d'Els Juliols, d'esquerra a dreta: el president de la Casa del Tibet de Barcelona, Thubten Wangchen, el professor Melvyn Goldstein de la Case Western University (EUA) i la seva esposa, i el president del Comitè Legislatiu de l'Assemblea Popular tibetana de Lhasa, Pasang Norbu

De Menorca a Sarajevo

L'oferta acadèmica de la UB aquest estiu s'ha vist ampliada per dues iniciatives més. Els més de tres-cents inscrits van marcar el passat mes de setembre la plena consolidació dels cursos d'estiu de la UIMIR (Universitat Internacional de Menorca Illa del Rei) organitzats el mes de setembre i fruit de l'estreta col·laboració entre l'Ajuntament de Maó, la Universitat de Barcelona, la Universitat de les Illes Balears i la Universitat Jaume I, amb el suport del Consell Insular de Menorca. D'altra banda, la iniciativa proposada amb el naixement d'Els Juliols, ara fa tres anys, de portar els cursos d'estiu de la UB a Sarajevo s'ha vist enguany, finalment, materialitzada. Més d'un centenar d'alumnes de la UB i 100 més inscrits a Sarajevo van tenir l'oportunitat, del 20 al 24 de setembre, de participar en la primera convocatòria de la Joint Summer University, impulsada amb la voluntat d'ajudar a la reconstrucció del sistema educatiu universitari a Bòsnia i Hercegovina, i de potenciar l'intercanvi d'estudiants i professors en un context de solidaritat i cooperació.

Comença el curs

La UB rep enguany 13.000 nous estudiants

La UB comença aquest curs amb 13.000 estudiants de nou ingrés, dels quals un 80 % es va matricular del 20 al 26 de juliol en els ensenyaments que havien triat en primera opció, mentre que la resta d'estudiants, admesos en altres opcions sol·licitades, ho va fer del 2 al 8 de setembre.

Un any més, la UB és la universitat amb més alumnes de nou ingrés, dels 40.000 al conjunt de les universitats públiques catalanes, que enguany han rebut més de 47.000 sol·licituds

de preinscripció. La UB ha rebut enguany un 20 % més de sol·licituds d'ingrés de les que ha pogut admetre. A la UB hi accedeixen cada any la majoria dels estudiants amb millors expedients acadèmics respecte a les altres universitats catalanes. És a dir, si comparem, per exemple, els 50 alumnes que ingressen amb millor expedient a un ensenyament en les diverses universitats catala-

La UB és la universitat catalana on ingressen els millors expedients

nes veurem que els que accedeixen a la UB tenen en conjunt millors qualificacions.

El nou curs acadèmic es va iniciar a la UB entre el 16 i el 23 de setembre, segons els centres. Per facilitar la incorporació dels nous estudiants, agilitzar el procés de matrícula, i donar orientació sobre cada ensenyament, la Secció d'Accés d'Alumnes i el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB

han coordinat els mesos de juliol i setembre tot un seguit de sessions informatives organitzades pels responsables de cada facultat o escola. Els mesos de juliol i agost es va fer una campanya telefònica per informar personalment els alumnes del calendari d'aquestes sessions.

Enguany s'ofereix als estudiants de la UB la possibilitat de donar suport a algun company amb alguna discapacitat i obtenir en contraprestació un ajut econòmic. La convocatòria per cobrir aquestes places valorarà les necessitats dels estudiants amb discapacitats i les característiques dels que sol·liciten acompanyar-los. Es tindrà en compte si caldran actuacions dins l'àmbit de la intimitat de la persona amb discapacitat, els recursos econòmics de l'estudiant acompanyant, i fonamentalment la similitud d'itinerari curricular d'ambdós. Per aquest darrer motiu el programa rep el nom de Matrícula en Paral·lel.

La iniciativa forma part del Projecte Programa per a la No Exclusió d'Estudiants amb Discapacitat dirigit pel professor de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació Feliciano Castillo, que és també director del CREI-Sants (centre organitzat i patrocinat per la Divisió V de Ciències de l'Educació com a servei d'ajut a persones amb diferents tipus d'handicap)

8

Els estudis de nutrició i dietètica, títol homologat

Aquest curs la UB ofereix per primer cop el títol homologat de Diplomatura en Nutrició Humana i Dietètica, impartit pel Centre d'Ensenyament Superior de Nutrició i Dietètica (CESNID), adscrit a la UB. Aquest ensenyament neix a partir de la transformació del títol propi de Graduat en Dietètica i Alimentació Humana.

Entre els objectius de l'ensenyament hi figura proporcionar una formació científica en totes les facetes relacionades amb les ciències de la nutrició i dels aliments i donar als futurs professionals de la nutrició aplicada amplis coneixements en ciències bàsiques, nutrició i dietètica, salut pública i educació nutricional, organització i gestió, idiomes i altres matèries complementàries.

El CESNID considera que ha iniciat una nova etapa en la seva relació amb la UB. El desembre de l'any passat va signar un nou conveni d'adscripció i de col·laboració acadèmica que contempla la pertinença de la Fundació del CESNID al grup UB, potencia la coherència dels plantejaments estratègics entre ambdues institucions, i estableix els vincles de col·laboració que permetran incrementar l'estabilitat i el valor afegit de l'adscripció del centre a la Universitat. Aquest conveni també fixa que en la nova diplomatura una part de les classes l'imparteixin professors de les diverses divisions de la UB.

1939. Barcelona: Any zero

Dos professors de la Facultat d'Història, comissaris d'una exposició sobre la caiguda de la ciutat sota les tropes franquistes

Els professors del Departament d'Història Contemporània Manel Risques i Ricard Vinyes han estat els comissaris, conjuntament amb el professor de la UAB Francesc Vilanova, de l'exposició "1939. Barcelona: Any zero" que es va inaugurar el 21 d'abril al Museu d'Història de la Ciutat amb motiu de la commemoració del seixantè aniversari de l'acabament de la Guerra d'Espanya i de l'ocupació de Catalunya i Barcelona per les tropes franquistes.

L'exposició, organitzada per l'Ajuntament

i que es podrà veure fins al 10 de gener, retrata la vida dels ciutadans, la ruptura i substitució violenta del règim democràtic republicà que es produí amb l'ocupació de Barcelona i Catalunya per les tropes franquistes el 26 de gener de 1939. El 30 d'agost l'exposició ja havia rebut 24.000 visitants.

A les dues plantes de la Casa Padellàs, seu del Museu d'Història de la Ciutat, s'hi exposen entre d'altres materials, alguns d'ells inèdits, el document original del sumari del consell de guerra al president Companys, una llista de 50 personatges que van erigir-se en la nova classe dirigent de la Catalunya vençuda, cartilles de racionament, la banda sonora del comunicat oficial de la fi de la guerra, un audiovisual italià sobre la destrucció del port de Barcelona per part de l'aviació de Mussolini i un mapa de la ciutat on un quintacolumnista va marcar els domicilis de persones d'esquerres per denunciar-los. L'exposició inclou apartats sobre temes com

ara la fugida i exili, la vida pública i la cultura de consum popular, la subsistència i el treball, i la repressió i espanyolització.

L'exposició ha suposat un any i mig de feina, consultant i recopilant documents a desenes d'arxius d'institucions públiques i privades i material donat per ciutadans particulars, com per exemple l'última carta d'un condemnat a mort a la seva dona escrita en paper de fumar o el testimoni del capellà de la presó Model, per on van passar 130.000 persones.

L'exposició, rica en informació estadística i elements visuals, es complementa amb una visita al refugi antiaeri del Poble Sec. Així mateix, s'ha programat un cicle paral·lel de conferències i s'ha editat un llibre-catàleg amb articles, entre d'altres, de Josep Benet, Monserrat Iniesta, Francesc Vilanova, Borja de Riquer i Hilari Raguier. Membres de l'Associació Catalana d'Ex-Presos Polítics i de l'Associació de Dones del 36 s'han ofert a donar el seu testimoni personal en visites concertades

Els professors Manel Risques i Ricard Vinyes davant del cartell de l'exposició

El passat sota el mar

La UB imparteix una assignatura pionera en arqueologia subaquàtica

El curs 1998-99 el Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia va oferir per primer cop l'assignatura quadrimestral optativa de segon cicle Arqueologia Nàutica i Subaquàtica, impartida pel director del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya Xavier Nieto. La iniciativa va gaudir d'un considerable èxit, ja que s'hi van matricular un total de 78 alumnes (a més de cinc oients).

Aquests estudis, d'àmplia tradició a les universitats europees (a la Gran Bretanya són una especialitat de la carrera d'arqueologia), es donen per primer cop de forma reglada en una universitat espanyola. A l'assignatura es tracten matèries com ara la introducció a les

fonts d'informació (textos clàssics, vies nàutiques de l'antiguitat, etc.); metodologia de l'excavació submarina (aspiradors, orientació a través de GPS); arquitectura naval (construcció de vaixells, tecnologia emprada, viatges i periples de l'antiguitat); organització del comerç, fent especial esment a l'època romana; infraestructura terrestre (ports) i oficis vinculats, i assegurances navals. Per últim s'estudien els aspectes més lligats a la gestió i protecció del patrimoni, com ara legislació, normativa, conservació i restauració del material arqueològic trobat.

L'assignatura també preveu una part pràctica consistent en el treball directe als jaciments amb Xavier Nieto com a director i a bord del vaixell *Thetis* del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de la Generalitat, ancorat al port de Palamós. Val a dir que el curs 1998-1999 no van poder fer-se les pràctiques a causa de problemes amb una normativa del govern central. Enguany sí que s'espera

poder dur a terme aquests continguts pràctics.

En aquests moments, el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de la Generalitat té tres grans projectes endegats: el poblat neolític de La Draga a l'estany de Banyoles, l'excavació del port romà d'Empúries i la gestió i protecció del patrimoni existent.

Xavier Nieto es va llicenciar en Història Antiga a la UAB l'any 1973, i es va iniciar en el camp de l'arqueologia submarina l'any 1979. Format amb el pare d'aquesta disciplina a Europa, el professor André Techernia a la Universitat d'Aix-en-Provence i al Centre de Recerques Subaquàtiques de Marsella, va començar a treballar al Servei Tècnic d'Arqueologia de la Diputació de Girona l'any 1981, posteriorment traspassat a la Generalitat. És autor de *Introducción a la arqueología subacuática* (1983) i de *Le navigation a l'antiquité* (VV.AA., 1998), a més de nombrosos articles a publicacions especialitzades

Prospecció arqueològica a les restes del vaixell medieval 'Culip VI', d'inicis del segle XIV, a Cadaqués (Font: Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya)

Nous patrociniis

Correu electrònic a través del telèfon mòbil per a estudiants

L'empresa Airtel està col·laborant amb la UB en el projecte de posar a disposició dels alumnes de la Universitat un sistema de correu electrònic combinat amb telefonia mòbil. L'alumne podrà llegir gratuïtament tots els correus que li arribin tant des de l'ordinador com des del seu mòbil, el qual emet un senyal d'avís en rebre un correu electrònic. Igualment es poden enviar correus electrònics des del telèfon mòbil.

Per apuntar-se gratuïtament a aquest servei cal disposar d'un mòbil Airtel. En el cas d'alumnes que no en tinguin, se'ls ofereix la possibilitat d'adquirir-ne un a preu reduït. Pel que fa als alumnes de la UB que no tenen correu electrònic, se'ls en facilitarà una adreça.

A més, els estudiants rebran a la seva adreça de correu una sèrie de missatges de docents, centres i departaments de la Universitat, tant sobre temes d'interès general per a tot el col·lectiu d'alumnes com sobre aspectes que només interessin a grups d'estudiants

més concrets (per exemple els que cursen una determinada assignatura). Airtel, patrocinador d'honor de la UB, també ha col·laborat en equipar tecnològicament diversos departaments i serveis perquè puguin enviar correus electrònics als estudiants. Tot aquest projecte s'ha fet a través de la Unitat de Màrqueting i Patrocini en coordinació amb el Vicerectorat de Docència i Estudiants.

Airtel també és patrocinador del cicle de tertúlies El Parc de 7 a 9 i de la futura carpeta de la imatge corporativa de la UB

Més informació al telèfon 670 411 411 i a l'adreça d'Internet www.ub.es/airtel/estudiants.htm

El telèfon mòbil emet un senyal d'avís en rebre un correu electrònic

12

Programació del Cicle de Música per al primer trimestre

- **Dijous, 7 d'octubre:** Concert de les corals de l'Esquerra de l'Eixample (Coral Encís, Coral Polifònica Industrial, Cor Vivaldi).
- **Dijous 21 d'octubre:** Concert del Cor Gospel Barcelona.
- **Dijous, 11 de novembre:** Concert a càrrec del Trio Occitània (Fèlix Ferrer al violí, Sandrine Robillard al violoncel, Jordi Armengol al piano).
- **Dijous 25 de novembre:** Concert de Santa Cecília.
- **Dimecres, 22 de desembre:** Concert de Nadal.

Telèfon d'informació sobre el Cicle de Música: 93 403 53 43

Ajut al Cicle de Música

General Òptica, a més d'oferir a la comunitat universitària una sèrie de productes i serveis a preus especials, patrocina enguany el Cicle de Música a la Universitat, que arriba a la tretzena edició. D'aquesta manera col·labora amb una iniciativa que cada curs inclou concerts de diverses formacions (orquestrs, corals...) i solistes. L'assistència sempre és gratuïta i normalment se superen amb escreix les 500 localitats del Paranimf o les 600 del Pati de Lletres, amb cues a l'entrada de l'edifici per agafar lloc. A tot el material de difusió dels concerts hi figurarà, arran d'aquest patrocini, el logotip de General Òptica. Enguany, el primer trimestre del Cicle de Música comptarà amb actuacions de diverses corals, del Cor Gospel, del Trio Occitània (amb violí, violoncel i piano) i els tradicionals concerts de Santa Cecília i de Nadal

El Cicle de Música inclou concerts de diversos gèneres

Els estudiants encerten els resultats electorals

Alumnes de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales van fer un sondeig de la intenció de vot a les eleccions municipals del 13 de juny molt proper a la distribució final de regidors a Barcelona

El 13 de juny va ser un dia de treball intens per a una cinquantena d'alumnes de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, que van dur a terme un sondeig de la intenció de vot durant aquella jornada electoral.

Amb un grau d'incert superior a d'altres sondejos d'empreses especialitzades, abans del tancament dels col·legis electorals els alumnes ja anunciaven que el Partit Socialista de Catalunya tornava a ser la força majoritària en el nou consistori barceloní, amb una previsió d'entre 19 i 20 regidors, seguits de Convergència i Unió –que n'obtidria entre 10 i 11–, el Partit Popular –amb 5 o 6 regidors–, Iniciativa per Catalunya-Els Verds –que en tindria 3– i Esquerra Republicana –amb una franja d'entre 2 i 3 representants. Aquestes dades s'ajusten extraordinàriament al resultat real dels comicis: 20 regidors per al PSC, 10 per a CiU, 6 per al PP, 3 per a ERC i 2 per a IC-Els Verds.

L'èxit d'aquests alumnes de l'assignatura de Mostreig Estadístic II, de segon curs de la diplomatura d'Estadística, és el resultat d'un treball pioner en l'àmbit universitari de tot l'Estat, fet amb el suport dels professors Jaume Llopis i Esteban Vegas del Departament d'Estadística adscrit a la Facultat de Biologia. “Es tracta”, diu el professor Jaume Llopis, “de transmetre als alumnes la idea d'organització i fer que s'enfrontin a situacions i problemes reals que han de solucionar”.

Amb les eleccions municipals en el punt de mira, durant els últims mesos es van organitzar en grups de treball de caràcter autònom, per dissenyar i elaborar l'urna, les paperetes i tot el procés de l'enquesta; seleccionar la mostra i analitzar la història recent de les eleccions municipals a Barcelona; donar suport informàtic i logístic, i establir contactes amb els principals partits polítics i mitjans de comunicació. Arribat el diumenge 13 de juny, es van distribuir en 12 col·legis electorals de tot Barcelona, i fins a les 17 h van fer més de 4.200 consultes a

ciutadans que ja havien votat. Es feia servir un sistema que garantia la total privacitat de la resposta del votant i afavoria la col·laboració ciutadana.

Es tractava que els alumnes s'enfrontessin a situacions i problemes del treball real

A les 19.30 h, tal com feien les empreses de sondejos, van facilitar als partits polítics i mitjans de comunicació una aproximació molt acurada dels resultats que més tard confirmarien les urnes. Segons l'estudiant Cristian Tebe, portaveu del grup, “tot això ens ha servit molt per veure que l'estadística és molt més que els nombres, que hi ha una tasca important al darrere. Per nosaltres ha estat una gran experiència a nivell de treball de coordinació i d'equip, i hem pogut culminar amb èxit una feina complicada” ●

Pere Carles, Cristian Tebe i Georgia Escaramís, tres dels alumnes que van treballar en els sondejos

Investigadors de la política catalana

Els professors del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política de la UB Miquel Caminal i Jordi Matas han coordinat el llibre 'El sistema polític català', publicat en coedició entre Tecnos, el servei de publicacions de la UAB i Edicions UB

L'obra conté textos de professors de Ciència Política, Sociologia, Hisenda Pública i Dret Constitucional de la UB, la UAB, la UPF i la URV. En aquesta entrevista els professors Caminal i Matas passen revista a alguns aspectes analitzats al llibre.

Molt cops es diu que el sistema polític català és molt estable i poc donat a extrems, fins i tot avorrit.

Jordi Matas: Aquí hi ha una calma política

i probablement això té a veure amb el fet que Convergència i Unió governa Catalunya des del 1980, i va fer-ho amb majoria absoluta de 1984 fins a 1995. Caldria afegir que l'oposició tampoc no ha estat dura en el seu paper. Normalment també es diu que els principals líders dels partits polítics catalans van actuar braç a braç en la lluita contra el franquisme. D'aquí vindria una certa complicitat que probablement no trobem ni en l'àmbit estatal ni en el de moltes comunitats autònomes.

Miquel Caminal: En el capítol sobre cultura política del llibre es pot deduir que entre la població espanyola i catalana en els darrers anys del franquisme l'interès per la política era baixíssim, fins i tot hi havia una imatge negativa que el sistema s'havia encarregat de propagar. En canvi, en la transició i els primers anys de la democràcia l'interès puja substancialment. Al llarg dels anys 80 i 90 es produeix un procés d'una banda d'estabilització del sistema democràtic i d'altra banda es dona un interès baix i fins i tot desinterès envers la política. Potser avui la imatge no és la negativa que es tenia en el franquisme, però s'han ajuntat el desinterès creixent i l'aspecte negatiu que han generat els casos de corrupció.

Sobre l'estabilitat de la societat catalana, cal subratllar que s'ha produït una integració sense conflictes d'ordre lingüístic i cultural rellevants, en els processos migratoris entre els anys 40 i 70. En l'actualitat un de cada tres catalans ha nascut fora de Catalunya.

Els partits busquen cada cop més el centre i s'escurcen les diferències entre ells. Com es tradueix això en l'àmbit català?

M.C.: El fenomen que el que està al centre guanya eleccions porta temps produint-se; els partits se situen segons el mercat i hi ha una borsa de votants al centre que dirimeix qui guanya les eleccions. En el cas de l'electorat català aquest punt se situa en el centre-esquerra, d'aquí que tant CiU com el PSC s'hi hagin orientat. Això conflueix amb un altre fet: hi ha hagut una distribució de papers traduïda en que, segons el tipus d'eleccions, guanya un partit o un altre. A més el sistema de partits aquí té altres variacions importants respecte a Espanya: el PP a Catalunya té el sostre de ser, amb dificultats, el tercer partit, i d'altra banda els partits petits s'aguanten (ERC, Iniciativa-Verds). També s'ha de pensar que el principal partit de l'oposició en el Parlament de Catalunya va estar implicat en el govern de l'Estat fins que el PSOE va perdre les eleccions.

J.M.: Estic completament d'acord amb la tendència ideològica centrípete dels partits polítics i en una tendència electoral també centrípete. Trobem el gruix de l'electorat en el centre-esquerra catalanista. Els partits polítics es trepitgen, sobretot CiU, que en anteriors eleccions autonòmiques ha aconseguit exectors del PP, del PSC, d'ERC i fins i tot d'Iniciativa per Catalunya.

Quins déficits trobaríem en la imbricació de les diverses administracions catalanes? Caldria un major pes dels municipis?

J.M.: Si ens fixem en els diversos nivells institucionals hi ha molts aspectes que grinyolen. D'una banda tenim les diputacions, que tenen força recursos econòmics i gairebé

Miquel Caminal i Jordi Matas davant la seva facultat

ningú no sap per a què serveixen. Hi ha un dèficit encara potser més important que són els consells comarcals; una administració intermèdia amb pocs recursos i poques competències i que és una de les assignatures pendents. D'altra banda, potser també caldria una major descentralització en les administracions locals: més recursos econòmics i més competències.

M.C.: És clar que tots els partits llevat del PP coincideixen que l'autogovern no només és insuficient sinó que hi ha un aspecte que la Constitució no ha resolt: la distinció entre nacionalitats i regions. D'això se'n dedueixen uns defectes pel que fa a la qualitat i singularitat de l'autogovern. Un altre aspecte és que des d'un punt de vista d'organització de relacions intergovernamentals i d'organització territorial, a Catalunya s'han mantingut les diputacions no només per derivació de la Constitució, sinó perquè els partits les han acceptat i han descobert que a la pràctica no els va malament el fet de mantenir-les. Una altra qüestió és

el centralisme que s'ha produït pel que fa al govern interior de Catalunya i, relacionat amb això, la polèmica entre les dues principals formacions polítiques catalanes tant en la qüestió de l'àrea metropolitana com en el municipalisme. Dos capítols del llibre són bastant clars en demostrar que, així com s'ha de reconèixer el percentatge important de recursos que gestionen les comunitats autònomes, i particularment la Generalitat de Catalunya, això no ha passat en els municipis, que s'han mantingut en uns percentatges pressupostaris realment baixos.

Quins dèficits i característiques són propis de l'Administració catalana?

J.M.: Hauríem de distingir el nivell polític de l'administració del funcional. Si ens fixem en el polític hauríem de concloure que en l'administració pública catalana hi ha molts càrrecs de designació política.

D'altra banda, a Catalunya la carrera funcional és curta. A més, a principis dels 80 persones molt joves van ocupar càrrecs d'alt funcional i ara tenen poques expectatives de

Jordi Matas i Miquel Caminal analitzen la tendència centrípetra dels partits

seguir avançant en la seva carrera. Hi ha un altre element, els criteris que es tenen en compte per ocupar aquests alts càrrecs funcionaris. Aquí s'han deixat anar algunes crítiques en el sentit que els criteris polítics per nomenar càrrecs arriben també als de caire funcional. No hi ha cap estudi que ho hagi confirmat, però sí enquestes que expliciten aquesta doble frustració: carrera curta i possible politització de càrrecs funcionaris.

“El fet de la UE resitua el discurs dels nacionalismes”

M.C.: Eixamplant més l'àmbit de la pregunta, el que sí s'ha produït a les democràcies tecnocratitzades i desideologitzades a la segona meitat del segle XX és un procés pel qual, dit d'una manera simple, els gerents fan política i els polítics fan de gerents. És molt difícil descobrir la línia fronterera entre uns i altres. Quasi podem dir que la distinció

no és tant per la feina que fan, sinó per la legitimació i el procés que condueix a l'exercici del càrrec. La legitimació del polític ve per eleccions i la d'un alt càrrec per designació o per la mateixa carrera funcional. En els sistemes actuals, els parlaments continuen sent vitals per legitimar però per comprendre el funcionament de presa de decisions cal mirar el govern i l'administració.

Com s'ha de situar el nacionalisme català davant la realitat europea?

M.C.: La UE és un fet incontestable i això resitua el discurs de tots els nacionalismes. Pensant en els partits polítics catalans, no es pot deduir el principi orteguà que Espanya és el problema i Europa la solució. Europa és aquí i això obliga a un discurs nacionalista dual interdependent: a Europa i a Espanya. Però és bastant clar que el problema de l'autogovern s'ha de continuar resolent en el marc de l'Estat espanyol. Això ve enfortit perquè si Espanya encara està lluny del reconeixement de la singularitat nacional de Catalunya i altres nacionalitats o nacions de l'Estat, no diguem com està la qüestió a Europa.

D'altra banda, hi ha diversos àmbits territorials igualment legitimats per les eleccions. Això implica una qüestió: els ciutadans estaven acostumats a estats i capitals, on es prenen les decisions més importants. Això està canviant en el doble procés de globalització-regionalització, però la pregunta fonamentalment és la mateixa: d'on sóc jo bàsicament? Europeu, espanyol, català...? Per això fa autèntic pànic a alguns estats europeus parlar de l'Europa Federal, perquè pot significar descomposar la identitat que es considera fonamental: la de l'estat. Per mi, no es pot construir Europa sense descomposar els estats.

J.M.: La multiplicitat d'institucions que ens afecten ha generat una desorientació del ciutadà, que no sap a qui assenyalar quan hi ha alguna cosa que no funciona gaire bé. Tot plegat encara s'està construint, l'estat de les autonomies, la UE... Esperem que d'aquí a uns anys es puguin identificar millor els responsables polítics

La dimensió **educadora** de les ciutats

L'entorn urbà com a gresol d'accions i iniciatives en matèria d'educació i formació constitueix un dels nuclis de treball d'un grup de recerca

Subratllar el valor de les ciutats com a agents educatius i com a espais de convivència i formació cívica dels ciutadans és una idea que és present des de fa anys en el discurs d'alguns corrents pedagògics i socials clarament innovadors. L'educació no seria així un fet centrat en el període d'infantesa o joventut de l'individu ni tampoc restringit al marc familiar o escolar. Per contra, educar seria un procés dinàmic i sense solució de continuïtat amb el conjunt d'experiències que acumula l'ésser humà al llarg de la seva trajectòria vital, i és en aquesta perspectiva global i integradora que l'àmbit urbà cobra un gran protagonisme. La ciutat entesa com a gresol d'accions i iniciatives en matèria d'educació i formació de la ciutadania —és a dir, la “ciutat educadora”— constitueix un dels nuclis de treball del catedràtic Jaume Trilla i els seus col·laboradors al Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Facultat de Pedagogia.

La ciutat dels nens

En aquesta línia, el professor Trilla està desenvolupant i col·laborant en diferents recerques i programes d'intervenció. Per exemple, és el coordinador d'un projecte que la Diputació de Barcelona impulsa en vuit ajuntaments de la província, inspirat en els treballs del pedagog italià Francesco Tonucci, autor d'un llibre titulat *La ciutat dels*

El professor Jaume Trilla al seu despatx al Campus Vall d'Hebron

nens. En aquesta obra apunta la necessitat d'adaptar les urbs als més petits com a resposta a la profunda transformació social, arquitectònica i funcional que han experimentat les ciutats. Es tracta de situar-se a l'alçada de la mirada dels nens —que són els ciutadans amb nivell màxim de diversitat— per tal de no perdre la perspectiva sobre cap altre grup social. En síntesi, quan més a prop dels nens estigui la ciutat, més a prop estarà de tots els ciutadans. Arran de la iniciativa, alguns ajuntaments ja han incorporat a la seva funció els consells infantils, uns vehicles de participació de les propostes dels nens sobre temàtiques cíviques, urbanístiques i socials, com ara l'emblemàtica “A l'escola hi anem sols” per incentivar la recuperació de l'espai urbà per part de la canalla.

El marc teòric de la “ciutat educadora” és també el rerefons de la col·laboració establerta des del 1998 entre aquest equip del Departament de Teoria i Història de l'Educació i un grup de professors del Moviment de Renovació Educativa del Casal del Mestre de Santa Coloma de Gramenet a fi d'elaborar el mapa educatiu d'aquesta població. Ara com ara, s'està treballant en les dades recollides per fer l'inventari i l'estudi de la

distribució en el territori dels agents implicats en la funció educadora i així conèixer la realitat i el potencial educatiu de la ciutat. També es vol analitzar l'ús real que fa la població dels recursos educatius de la ciutat, a més d'analitzar els dèficits del mapa educatiu en relació a les necessitats de la població, tasca en la qual la implicació del ciutadà i el debat entre els diferents agents socials han de ser clau a nivell metodològic.

La recerca subratlla el valor de les ciutats com a agents educatius

A més de poder fer servir la metodologia dissenyada en altres nuclis urbans, el treball vol impulsar projectes de col·laboració entre entitats i incidir sobre les polítiques i les actuacions amb finalitats educatives. Tal i com afirma el professor Trilla, “es tracta de fer un esforç per contribuir a fer de la ciutat un espai més educador i humanitzador per a tothom” ●

La UB premia l'esforç empresarial

Banc Internacional d'Andorra-Banca Mora, Corporació Uriach i Laboratorios Salvat guardonats com a millors iniciatives en formació i innovació

Banc Internacional d'Andorra-Banca Mora, Corporació Uriach i Laboratorios Salvat van ser els guanyadors de la segona edició dels Premis a la Millor Iniciativa Empresarial de Col·laboració Universitat-Empresa que concedeix la Fundació Bosch i Gimpera. Els guardons, convocats en col·laboració amb *El Periódico*, van lliurar-se en el transcurs d'un sopar al Palau de les Hores el 15 de juliol al qual va assistir el conseller d'Indústria, Comerç i Turisme, Antoni Subirà. També va assistir-hi

Amadeu Petitbó, president del Tribunal de Defensa de la Competència.

Banc Internacional d'Andorra-Banca Mora va obtenir el Premi Les Hores en l'apartat de Formació. Així es reconeix la tasca d'aquesta entitat per oferir estudis universitaris a la seva plantilla, per la projecció del seu treball a tot el territori nacional i en definitiva per l'esforç en matèria de formació molt superior a la mitjana del sector.

Corporació Uriach i Laboratorios Salvat han obtingut *ex aequo* el Premi Les Cúpules en Innovació. En el primer cas el criteri fonamental ha estat la llarga tradició de col·laboració amb l'àmbit universitari mitjançant la contractació de tasques de recerca i desenvolupament i la realització de projectes cooperatius amb grups de recerca de disciplines científiques d'universitats de tot el món, entre elles vuit d'espanyoles. Laboratorios Salvat han estat distingits per la seva trajectòria de col·laboració amb grups d'investigació universitaris i per haver impulsat estudis dirigits a la creació de nous

fàrmacs, generats a partir de treballs de recerca fets a la universitat.

Diplomes d'agraïment

En el mateix acte a Les Hores es van lliurar uns diplomes d'agraïment, que inclouen un gravat numerat de l'artista i exdegà de Belles Arts Hernández Pijuan, a les entitats i persones individuals que van col·laborar amb la Universitat durant 1998 amb aportacions en diners o en espècies a través de la Unitat de Màrqueting i Patrocini de la UB.

Aquests diplomes es van atorgar a Banco Santander, Caixa de Catalunya, Doxa, Coca-Cola, Picking Pack, Soteras, Iberia, Myrurgia, Enciclopèdia Catalana, Banca Catalana, Doyre, Publlivia, Delta, la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació, El Corte Inglés, Banco Zaragozano, Caixa de Pensions, FNAC, Mundo Deportivo, SABA, Xerox, i als mecenes Jaume Bover, Rosa Maria Esteve i els hereus d'Oriol Martorell

El director de la Fundació Bosch i Gimpera, Francesc Santacana, el rector, Antoni Caparrós, i el conseller d'Indústria, Comerç i Turisme, Antoni Subirà, amb personalitats del jurat i representants de les empreses guardonades

Formació a distància per a directius

La Fundació Bosch i Gimpera i Ediciones Deusto presenten l'Escola Virtual de Negocis

El centre de Formació Continuada-Les Heures, depenent de la Fundació Bosch i Gimpera de la UB, i Ediciones Deusto (Grup Planeta) han posat en marxa l'Escola Virtual de Negocis, dirigida a la formació de directius d'empresa. L'Escola Virtual de Negocis convoca 50 cursos (de durada variable, que oscil·la entre 6 i 80 hores) utilitzant les noves tecnologies multimèdia i disposant dels serveis propis d'una escola de negocis.

L'EVN la van presentar el 9 de juny a la Sala d'Actes del centre de Formació Conti-

nuada-Les Heures el rector Antoni Caparrós, el director de Les Heures Martí Parellada i el conseller delegat de Planeta Corporación José Manuel Lara.

L'objectiu és liderar la formació *on-line* del sector tot oferint un sistema de formació personalitzada. Així, el seu web disposa d'un sistema d'autodiagnosi que permet al professional identificar immediatament les seves necessitats de formació i triar les propostes que li semblin més interessants per al seu cas. La metodologia es basa en un context flexible i interactiu; un servei de tutories permanent a càrrec d'experts, mitjançant correu electrònic, espais de debat i xat; i continguts desenvolupats per professionals experts en cadascuna de les matèries.

L'oferta formativa de l'Escola Virtual de Negocis està distribuïda en cinc àrees de

coneixement: administració i finançament, *management* i recursos humans, àmbit jurídic i fiscal, màrqueting, i producció a l'empresa.

Destaquen els cursos per a directius que ofereixen una formació generalista i els que estan específicament dirigits a professionals que volen actualitzar i ampliar els seus coneixements. L'Escola Virtual de Negocis integra també el Màster Interuniversitari a Distància de Administració de Empreses, el primer al món en castellà a Internet, amb titulació conjunta de quatre universitats (UB, UPC, UAB i UOC). Una altra possibilitat és aconseguir el Diploma Superior en Administració d'Empreses, pensat per a executius amb experiència i que no tenen titulació universitària 🌐

Escuela Virtual de Negocios

Presentación
Metodología
Programas formativos
Servicio de orientación
Demo del Campus Virtual

Campus Virtual

EVN
DEUSTO - LES HEURES

Deusto Les Heures Formación
Paseo del Valle de Heales, s/n
48010 Barakaldo
Tel. 93 429 40 63
Fax. 93 429 41 90
E-mail: info@evdn.com

DEUSTO
EDICIONES

**Formación Continuada
Les Heures**
Universitat de Barcelona
Fundació Bosch i Gimpera

Podeu trobar informació sobre l'Escola Virtual de Negocis a
Internet: www.evdn.com/
Telèfon: 93 428 40 63
Correu electrònic: info@evdn.com

Manuel Castells

“La Universitat ha de ser font d’innovació”

Manuel Castells (1942) és actualment catedràtic de sociologia i planificació urbana i regional de la Universitat de Berkeley a Califòrnia i professor de sociologia del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) a Barcelona en excèdència. Va estudiar Dret i Econòmiques a la UB des del 1958 fins que per motius polítics va haver d'exiliar-se a París el 1962.

Se'l considera una de les principals figures de la recerca en ciències socials i la seva trilogia 'La era de la informació' (Alianza Editorial, 1996) és ja un clàssic.

L'estiu passat va tornar a la seva antiga universitat, la UB, per inaugurar els cursos d'estiu Els Juliols.

Què hauria de fer-se en l'ensenyament universitari per respondre als reptes de l'era de la informació?

Hi ha tantes coses per fer respecte a la transició tecnològica, organitzativa, cultural... de les nostres societats que cal donar prioritat als nusos essencials de la cadena de transformació perquè tota aquesta revolució tecnològica beneficiï la gent i no només els tecnòlegs. En aquest sentit, l'essencial és educació, educació i educació, perquè l'educació és allò que crea la font de treball, que és la font essencial de productivitat en una economia informacional, on la productivitat depèn de la capacitat mental dels treballadors. Al mateix temps, l'educació és el principal instrument de correcció de les desigualtats socials. En una societat on la gran disparitat social és entre els que exerceixen un treball interessant i remunerat perquè tenen la capacitat professional de fer-lo i els que no, el fet que tothom tingui accés a un alt nivell d'educació és absolutament essencial.

L'altre punt és que l'educació no és un aparcament de nens i estudiants, sinó el desenvolupament de les capacitats culturals, intel·lectuals i creatives de la gent. I, sobretot, en aquesta societat l'essencial és el que anomeno capacitat d'autoprogramació, que vol dir redefinir-se al llarg de la vida professional en termes de quines són les tasques que s'han d'acomplir, d'on s'extreu la informació per fer-ho, i com s'organitza aquesta informació i s'acumula el que s'aprèn en un circuit constant de reaprenentatge i desenvolupament.

“L'educació és allò que crea la font de treball”, afirma el sociòleg

lupament personal. El sistema d'educació actual no està adaptat per a això en gairebé cap lloc del món perquè l'educació ha estat, sobretot, educació per donar un nivell general de formació a la gent i mantenir-los més o menys ocupats fins que entraven al mercat de treball. Després, es formaven de veritat a les empreses. Per altra banda, en el cas de formacions més específiques s'ensenyaven tècniques concretes, allò que en aquell moment requeria el procés de treball. Tenint en compte que estem en un procés de rapidíssim canvi tecnològic que durarà desenes d'anys, de globalització de l'activitat econòmica i cultural (que vol dir necessitat d'adaptar-se a diferents contextos culturals) i de redefinició constant de les professions, aprendre el que avui es fa a les empreses i administracions és no saber què es farà demà, d'aquí a dos o cinc anys. Per tant, la capacitat d'autoprogramació i reprogramació és allò essencial.

Aquesta capacitat prové del fet que la gent tingui una base de formació general bona: matemàtiques, filosofia, art, sobretot llengua i literatura, que és com realment s'aprèn a parlar i escriure, que continua sent fonamental. I, per altra banda, d'una capacitat personal de pensar autònomament i d'atrevir-se a innovar. En la mesura que les universitats eren instruments de reproducció cultural o de formació professional i ara han de ser fonts d'innovació i de creació d'innovadors, hi ha

un desfasament total entre el model organitzatiu i el producte que requereix aquesta societat, producte que d'altra banda fa més feliç la gent. Això vol dir, en termes concrets, programes diversificats, flexibles, en petites unitats, petits mòduls, petits grups de treball, sobre la base d'una formació de qualificació intel·lectual general per a tothom.

“L'educació és el principal instrument de correcció de les desigualtats socials”

Com cal imbricar la universitat presencial i l'educació a distància?

L'ensenyament presencial és de més qualitat perquè hi ha un tema d'interacció: el cervell humà continua sent el millor ordinador i, amb diferència, és el que reacciona més ràpidament, processa més ràpidament. Un professor ben format, interessat pels seus alumnes, i uns alumnes que es poden relacionar directament amb ell o ella, constitueixen la major qualitat. Ara, això entra en contradicció amb la massa d'estudiants, massa que en principi no crec que estigui malament perquè si pensem en una societat d'educació generalitzada hi haurà cada cop més estudiants universitaris, i això està molt bé. Com es com-

bina aleshores un enorme nombre d'estudiants, un nombre relativament limitat de recursos de professors, que es pot i que s'ha d'ampliar en termes econòmics però que anirà per darrere de l'augment d'estudiants, i, d'altra banda, l'exigència d'ensenyament de qualitat on la interacció és fonamental? Aquí s'ha de començar a fraccionar el que són els ensenyaments estandaritzats que es poden automatitzar i telecomunicar i produir en vídeo, per exemple, i el que és la discussió, l'adaptació i la integració entre professor i alumne en l'assimilació real i personalitzada d'aquests ensenyaments. En la meua època d'estudiant els catedràtics donaven els grans cursos a 500 persones, o a 300, i els ajudants feien els treballs pràctics en petites sessions. Jo de qui em recordo de veritat és dels ajudants (és cert que en tenia alguns de bons com el Jordi Solé Tura). El que em sembla fonamental és que ara es canvia en sentit invers: el que es pot donar de forma indiferenciada a 500 estudiants es pot donar per televisió i per vídeo. Però, després, el professor d'alta qualificació és el que ha d'estar en grups de 20 o 30 estudiants com a màxim, discutint a fons el que han rebut per Internet de qualsevol part del món, el que han rebut per educació telecomunicada o fins i tot el que el mateix professor ha pogut produir en termes audiovisuals.

A Berkeley he fet un curs d'iniciació per a tots els campus, totes les disciplines, sobre

Manuel Castells creu que la capacitat d'autoprogramació i reprogramació és essencial

“Sempre he oscil·lat cap a universitats que integrin cultura, professió i mobilització o interès per la societat”, explica el catedràtic

22

relació entre tecnologia de la informació i societat. Jo vaig fer una sèrie de classes magistrals on es podia preguntar, però evidentment podia endinsar-me molt poc en la discussió. La universitat va fer un enregistrament en vídeo de cada classe, va dipositar els vídeos a la biblioteca i els estudiants tornaven a veure les classes i venien a la sessió següent amb moltes més preguntes, i és aquí on jo prenia més temps per interactuar amb ells. Era com tres cicles: el llançament d'idees, la seva readaptació amb la visió en vídeo, i la seva i la meua reacció.

però seguia Econòmiques a l'edifici de Plaça Universitat. Vaig estudiar quatre anys i en els famosos moviments socials del 62 vaig haver d'escapar-me a França. Jo era dirigent del Front Obrer de Catalunya, on tenia amics com Pasqual Maragall, Isidre Molas o Narcís Serra. Vaig haver d'exiliar-me per escapar-me de la presó i la tortura que van patir alguns membres del FOC que van ser detinguts. Vaig seguir els meus estudis a França, i la Universitat de París em va commutar quatre anys de Barcelona per dos de París. Allà vaig acabar i després vaig fer el doctorat de Sociologia.

vem bastant i fèiem força coses. Jo era molt polític, en aquell moment com a màxim 50 persones estàvem en els grups clandestins d'oposició a tota la Universitat però vam fer grans moviments socials, com el del 61 contra l'Opus Dei, del qual jo vaig ser un dels dirigents. El que més em va marcar de l'experiència de la universitat va ser que era possible ser bon estudiant, treballar molt seriosament en els continguts i en la professionalitat, i estar absolutament polititzat i mobilitzat pels grans problemes de la societat, i a més fer cultura. I es podia fer tot quan es tenien 18 anys. Per mi en el fons aquest ha estat sempre el meu model i el que he buscat. Sempre he oscil·lat cap a universitats d'aquest tipus, que no siguin només elitistes, tecnocràtiques i tecnològiques, sinó que tinguin aquesta integració entre cultura, professió i mobilització o interès per la societat. I això ve de la meua Universitat de Barcelona.

“La dicotomia entre l'ensenyament a distància i el tradicional, persona a persona, com totes aquestes dicotomies simplificades, és falsa. L'articulació entre ambdós és el canvi fonamental”

La dicotomia entre l'ensenyament a distància i el tradicional, persona a persona, com totes aquestes dicotomies simplificades, és falsa. L'articulació entre ambdós és el canvi fonamental.

Quins records té de l'època com a alumne de la UB, tant a nivell personal com pel que fa a la docència?

Jo vaig entrar a la universitat molt jove, als 16 anys, perquè anava dos anys avançat en el batxillerat. Vaig entrar a la UB el 58, a Dret i Econòmiques. Vaig ser part de la primera generació de la facultat de Pedralbes en Dret

El que recordo amb més estima d'aquella Universitat de Barcelona, primer, és que era una universitat de força qualitat; era una universitat que no vivia en l'Edat Mitjana, com en aquell moment sí ho feia la Complutense (ara la Complutense és totalment una altra cosa). La UB era una universitat europea a la qual no deixaven ser totalment europea. Era una universitat democràtica, en la majoria de professors, dels estudiants, i hi havia un clima intel·lectual i cultural molt interessant. Jo dirigia la revista d'estudiants de la Facultat de Dret i el teatre universitari. Hi havia una gran activitat cultural i alhora estudià-

Què pot fer Catalunya per no perdre el tren del futur econòmic i tecnològic?

Ens centrarem en dues coses que són essencials: una sobre la condició empresarial i la condició dels recursos humans. S'hauria de fer un salt qualitatiu tant en l'organització com en els recursos dedicats a la universitat: encara que ha millorat notablement la situació de les universitats catalanes, caldria fer un esforç de veure quines coses es poden millorar i quina diversificació interna de les universitats es pot fer, quins nous programes... pensant en adaptacions tecnològiques,

de mercat. És a dir, un sistema constantment en situació d'innovació, superflexible. La universitat catalana és la millor d'Espanya amb diferència, està al nivell de la francesa, però és molt inferior al que podria ser a Catalunya i no es pot comparar amb cap de les grans universitats nord-americanes. I no hi ha cap raó de base perquè concentrant recursos i intel·ligència no es pugui fer un salt qualitatiu, com en el cas de Finlàndia. Hi ha encara un pes excessiu de la burocratització que ha patit el sistema universitari espanyol.

“Seria important aconseguir una borsa de valors electrònics en la qual poguessin cotitzar petites empreses tecnològiques”

Sobre la condició empresarial, el que seria més important seria aconseguir una borsa de valors electrònics en la qual poguessin cotitzar petites empreses tecnològiques sense necessitat de passar pels controls actuals de les borses de valors. Que les petites i mitjanes empreses innovadores poguessin captar recursos directament per venda al públic dins d'una petita regulació molt flexible: això multiplicaria el capital possible de tothom perquè enginyers, biòlegs, etc., catalans o d'on sigui que s'instal·lin aquí, poguessin desenvolupar el seu propi sistema de finançament. Aquest és el secret fonamental de l'economia a Internet avui: que qualsevol empresa amb una idea, un producte tecnològic, pot veure que li respon en termes d'ofertir guanys. D'això molt poca gent en parla a Catalunya.

En el sector de la comunicació, anem cap a una concentració del poder de la informació o a una diversificació d'empreses molt petites?

La resposta a aquesta pregunta ha de ser complexa perquè la realitat ho és. Primer, la diferència entre Internet, televisió i mitjans audiovisuals es va perdent. El que s'anomena Internet II, que és una nova frontera tecnològica que ja està desenvolupant-se, és la fusió d'ordinador personal, Internet, audiovisual de tota mena, televisions, vídeo, etc. Tot això en una xarxa interactiva de comunicació i difusió multicanal i globalitzada. S'ha acabat la televisió. Internet entra en el que s'anomena multimèdia, que és la integració de tot el sistema. Aquesta integració no duu a programes únics i centralitzats sinó a una diversificació creixent de continguts, a

centenars de canals i d'expressions diferents i enganxats a les cultures. Jo tinc una estudiant índia que fa la tesi doctoral sobre el desenvolupament dels nous mitjans de comunicació a l'Índia i mostra que l'entrada de multinacionals i la globalització de la comunicació a l'Índia es fa no per imposició dels programes americans sinó per desenvolupament de programes en tàmil, en hindi, en anglès, en diverses llengües regionals... i amb continguts lligats a les cultures. En canvi hi ha una concentració econòmica dels grans mitjans de comunicació. Actualment, set grans grups produeixen el 60 % de la producció audiovisual que circula internacionalment. Per tant hi ha concentració financera i empresarial però descentralització dels sistemes de producció en multitud de petites i mitjanes empreses que contribueixen en xarxa a la producció dels continguts culturals. El control financer i empresarial està altament oligopolitzat però la producció de productes, tant de contingut com de tecnolo-

gia, està cada cop més diversificada en centenars i fins i tot milers de petites i mitjanes empreses que tenen una gran oportunitat de mercat.

Juntament amb això, hi ha la gran batalla tecnològica i comercial per controlar els programes de la capseta que tindrà tothom a casa i on interactuarà tot això. Microsoft i ATT estan intentant crear un nou oligopoli. Microsoft sap que ha perdut l'oligopoli dels programes d'ordinador personal perquè ha perdut l'ordinador personal com a centre del sistema, i està intentant reconstruir la lògica oligopolística a nivell de la capseta multimèdia. No crec que ho aconsegueixi, però per poder fer front a aquest oligopoli es constituïran sistemes alternatius també oligopòlics. Per tant, hi haurà concentració tecnològica i empresarial en els codis de protocol dels dos o tres sistemes de capsetes, que al final hauran de tenir un protocol comú, encara que siguin diferents 🌐

“La universitat catalana és la millor d'Espanya”, diu Manuel Castells

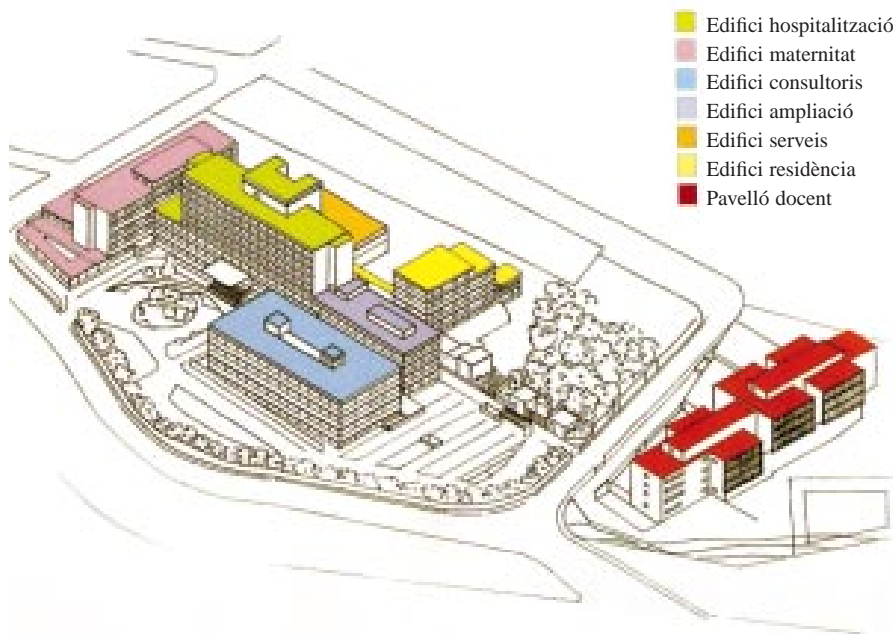
Construcció del nou pavelló docent a Sant Joan de Déu

Les aules disposaran de mitjans multimèdia que permetin el seguiment en directe de les actuacions que es duguin a terme a l'Hospital

L'Ordre Hospitalària de Sant Joan de Déu, que regenta l'hospital universitari del mateix nom i que funciona en conveni amb la Facultat de Medicina de la UB, va iniciar el juliol passat la construcció d'un pavelló docent de 18.000 metres quadrats que acollirà la recerca i la docència dels ensenyaments de Pediatria, d'Obstetrícia i Ginecologia (als estudiants del Campus Bellvitge), i les assignatures d'Infermeria i les pràctiques clíniques de Farmàcia, Bioquímica i Psicologia. En el pavelló també s'instal·larà l'Escola Universitària d'Infermeria Sant Joan de Déu, adscrita a la UB i ara ubicada provisionalment al recinte Martí Codolar (Horta).

El nou edifici, obra de l'arquitecte Ramon Espar, s'inaugurarà el primer trimestre del 2001. Constarà de vuit aules, un auditori i un pàrquing entre d'altres equipaments. Les

aules disposaran de mitjans multimèdia que permetin el seguiment en directe de les actuacions que es facin a l'Hospital, com ara intervencions quirúrgiques o consultes

24

Estudiar la Mediterrània

Actualitzar els coneixements sobre el sistema marí mediterrani des d'una perspectiva pluridisciplinària —que inclou la dinàmica atmosfèrica, processos sedimentaris, geoquímica i circulació de les masses d'aigua, i estudi del microzooplàncton, entre d'altres continguts— va ser l'objectiu del curs Advanced Study course on the Mediterranean Marine System, impartit el juliol passat a la Facultat de Geologia de la UB.

Es tracta d'un curs únic en l'àmbit de les ciències geomarines adreçat a estudiants de tercer cicle o joves investigadors de tot l'àmbit internacional, i que contribueix a refermar la posició de Barcelona com a ciutat de referència pel que

fa a estudis sobre la Mediterrània. Coordinat pel professor Miquel Canals del Departament d'Estratigrafia i Paleontologia de la Facultat de Geologia, el curs va arrencar el

mes de juny amb una campanya científica a bord del vaixell oceanogràfic *Aegeo*, des del port d'Atenes fins a Barcelona, fent escales a les costes de Xipre, Israel, Tunísia i l'illa de Menorca. Va comptar amb la participació de prestigiosos investigadors en geociències marines i, pel que fa als continguts, es va fer ressò del conjunt d'avenços científics més significatius pel que fa a la recerca dels últims anys arran del programa d'investigació global Mediterranean Targeted Project (MTP), creat el 1993 per la Unió Europea per promoure la investigació oceanogràfica de caràcter interdisciplinari al Mediterrani i en el qual participen 53 institucions europees

Barcelona es referma com a ciutat de referència dels estudis sobre el Mediterrani

53 institucions europees

Reconstruir la dieta dels nostres avantpassats

Investigar restes humanes i materials del Museu Nacional de Kènia i del Departament d'Antropologia de la Universitat de Dar es Salaam a Tanzània, objectiu d'una expedició d'investigadors de la UB

Un equip multidisciplinari de la UB format pel professor de Biologia Humana Alejandro Pérez-Pérez i els investigadors Jordi Serrallonga i Victòria Medina del Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia, i Jordi Galbany del Departament de Biologia Animal, tots ells pertanyents a HOMINID Grup d'Orígens Humans, ha estat el primer grup d'investigadors espanyols que

ha estudiat les col·leccions de restes humanes i materials del Museu Nacional de Kènia i del Departament d'Antropologia de la Universitat de Dar es Salaam a Tanzània. Aquestes dues institucions contenen les restes trobades, entre d'altres, als jaciments d'Olfuvai, Turkana i Laetoli, considerades unes de les més completes del món pel que fa als avantpassats més arcaics de l'home.

L'objectiu de l'expedició va ser obtenir rèpliques de les corones dentàries dels homínids fòssils (australopitecs i *Homo*) que habitaven a l'Àfrica Oriental durant el plio-pleistocè, així

com tota la documentació necessària (cultural i paleoecològica) per poder reconstruir la dieta dels nostres avantpassats més antics.

Alejandro Pérez-Pérez amb el crani d'un 'Homo habilis' al Museu Nacional de Kènia

El professor Pérez-Pérez és un dels grans especialistes mundials en l'estudi de les estríacions dentàries, conjuntament amb els nord-americans Teafod, Grine i Ungar, amb els quals manté contactes sovintejats.

L'anàlisi del patró d'estriació dentària s'ha revelat en els últims anys com una tècnica molt eficaç per a la caracterització de la dieta i els hàbits alimentaris de les poblacions humanes

Arqueologia i desenvolupament a la Bolívia amazònica

Els investigadors del Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia Jordi Juan i M. Josefa Villalba van coordinar l'estiu passat una missió arqueològica a la Bolívia amazònica amb l'objectiu bàsic de promoure el desenvolupament sostenible dels pobles indígenes a aquesta zona a partir de la recuperació dels elements de caire cultural.

La campanya, centrada en l'arqueologia dels sistemes de producció precolombins de tipus agrícola i aquícola, s'ha portat a terme a la zona de los Llanos de Moxos, dedicada preferentment a explotacions de ramaderia extensiva. La idea és subratllar el valor de l'arqueologia com a element de riquesa en els projectes de desenvolupament territorial, sobretot pel

que fa a l'àmbit turístic, i contribuir a la recuperació d'una sèrie de tècniques productives emprades pels pobladors abans de la colonització espanyola, de gran interès en el marc d'un projecte futur sobre explotació sostenible.

La missió científica compta amb el suport del programa Araucària de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional i forma part d'un programa de més abast avalat per la UNESCO. Està coordinada des del Centre d'Estudis Amazònics, amb el suport del Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques (SERP) de la UB –dirigit pel catedràtic Josep M. Fullola– i l'Escola Universitària de Turisme Euroaula de la Universitat de Girona

Imatge del mercat de Písac, al Perú, feta en el marc de l'estada del grup d'investigadors

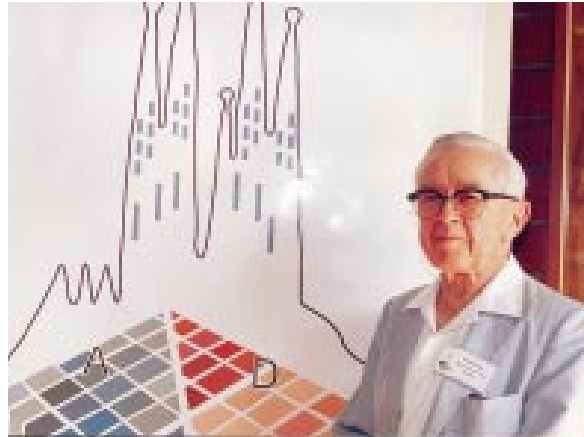
El premi Nobel

Edward B. Lewis a Biologia

L'investigador americà va participar en el II Congrés de la Societat Espanyola de Biologia del Desenvolupament

L'investigador americà Edward B. Lewis, guardonat amb el Premi Nobel de Medicina el 1995 i considerat una autoritat mundial en genètica del desenvolupament de la mosca *Drosophila melanogaster*, va impartir la conferència inaugural del II Congrés de la Societat Espanyola de Biologia del Desenvolupament (SEBD), fet de l'1 al 3 de juliol a la Facultat de Biologia de la UB.

Al capdavant de l'organització figuraven el director del Departament de Genètica Jaume Baganà –coordinador d'una recerca que ocupava una portada de la revista *Science* el març últim– i el professor Jordi García-Fernández, del mateix departament, que ha contribuït a la

Edward B. Lewis

descoberta dels ParaHox, un nou complex de gens relacionats amb el processos de desenvolupament.

Edward B. Lewis va rebre el Premi Nobel de Medicina el 1995 pels treballs sobre mecanismes genètics de control de les fases primigènies del desenvolupament embrionari. Tot fent servir la coneguda *Drosophila* –un organisme ja clàssic en la investigació genèti-

ca– el professor Lewis ha impulsat la recerca sobre desenvolupament de segments corporals cap a òrgans especialitzats. Aquests treballs han obert noves vies en l'estudi de malformacions genètiques humanes, entre d'altres aspectes d'interès científic.

El congrés va comptar amb destacats especialistes de la màxima projecció internacional, com ara els investigadors Michael Akam i Antonio García-Bellido, president de la SEBD i doctor *honoris causa* per la UB l'octubre del 1997. Pel que fa als continguts, el fòrum es va centrar en els últims avenços en aquest àmbit del coneixement, amb un èmfasi especial en la disciplina coneguda ja com Evo-Devo –és a dir, l'evolució del desenvolupament–, una síntesi nova de l'evolució des del punt de vista dels mecanismes del desenvolupament

El congrés va comptar amb destacats especialistes de la màxima projecció internacional, com ara els investigadors Michael Akam i Antonio García-Bellido, president de la SEBD i doctor *honoris causa* per la UB l'octubre del 1997. Pel que fa als continguts, el fòrum es va centrar en els últims avenços en aquest àmbit del coneixement, amb un èmfasi especial en la disciplina coneguda ja com Evo-Devo –és a dir, l'evolució del desenvolupament–, una síntesi nova de l'evolució des del punt de vista dels mecanismes del desenvolupament

Tercera edició del Premi Claustre de Doctors

Un total de 59 tesis de les àrees més diverses hi concuren

Un total de 59 tesis de les àrees més diverses (belles arts, biologia, econòmiques, dret, farmàcia, filologia, filosofia i ciències de l'educació, física, geografia i història, matemàtiques, medicina, psicologia i química) concuren enguany al III Premi del Claustre de Doctors de la UB. El termini de presentació es va tancar el passat 31 de maig i la resolució del jurat, constituït pels catedràtics Albert Biayna, Jaume Mascaró, Núria Borrell, Antoni Prevosti, Joan Vilà Valentí, i Jesús González Merlo, i presidit pel rector Antoni Caparrós, es farà pública abans del 3 de desembre d'enguany.

El Claustre de Doctors de la UB va crear aquest premi per distingir la tesi doctoral que representés una aportació rellevant en el

camp del coneixement humà i per al progrés de la ciència, potenciant els treballs dels joves doctors de la UB i alhora per col·laborar en la

difusió del prestigi social del títol de doctor, màxim grau acadèmic per als estudiants formats dins de la institució universitària

El premi potencia el treball dels joves doctors

De la filosofia a l'estudi del Sent Soví

La Biblioteca de la UB acull part de la important col·lecció de llibres sobre cuina del filòsof, matemàtic i antic alumne Rudolf Grewe

L'antic alumne de la UB Rudolf Grewe (1927-1994) manté la seva empremta a la Universitat a través de la seva important col·lecció de llibres sobre cuina, una part dels quals té en cessió temporal l'àrea de reserva de la Biblioteca de la UB a l'Edifici Històric. La majoria són obres de l'època actual, però n'hi ha un centenar llarg d'antics –dels segles XVI al XVIII– sobre l'art del cuinar i receptes de cuina, o els aspectes mèdics de l'alimentació, l'agricultura, la pastisseria, el vi i altres begudes. Entre aquests llibres hi ha obres importants i valuoses com, per exemple, el *De alimentorum facultatibus* de Claudi Galè, el *De re culinaria* de Celi Apici, el tractat de les plantes medicinals de Dioscòrides, el *Regimen sanitatis* d'Arnau de Vilanova, l'*Agricultura* de Gabriel Alonso de Herrera, *Il Trinciante* de Vincenzo Cervio, el *Arte de cocina* de Francisco Martínez Montañó, l'*Art de bien faire les glaces* d'Emy, i un llibret en holandès, *De cierlyke voorsnydinge aller tafel-gerechten*, remarcable pels gravats que conté.

Aquesta col·lecció respon a la dedicació de Rudolf Grewe als estudis dels orígens de la cuina catalana, activitat que va ser un dels diversos aspectes de la seva trajectòria acadèmica i professional. Va llicenciar-se a la UB en Filosofia i Lletres, especialitat Filosofia, el 1952 i el 1956 en Ciències Exactes a la mateixa Uni-

versitat. Paral·lelament als seus estudis a la UB, va cursar especialitzacions de postgrau a l'Institut Supérieur de Philosophie i al Housserl Arxiu, a Lovaina (Bèlgica). A la Universitat de Münster (Alemanya) va obtenir el postgrau en matemàtiques.

L'any 1959 va ser admès a la Universitat de Califòrnia-Berkeley com a doctorand. Posteriorment, va ser contractat com a lector (1962) i poc després (1963) com a professor auxiliar, al Departament de Matemàtiques. L'any 1966 va obtenir el doctorat de la Universitat de Califòrnia-Los Angeles amb una tesi en lògica matemàtica.

Docent als Estats Units

Des de 1964 fins a 1976 va exercir la docència en diverses universitats dels Estats

Units. Destaquen les més prestigioses: Universitat de Califòrnia-Los Angeles, Universitat de Rochester, Universitat d'Illinois at Chicago Circle, City College of New York and Graduate Center (CUNY) i com a professor convidat a la Universitat de Maryland-Baltimore County Campus. Entre els cursos que va impartir destaquen els d'especialització en lògica matemàtica i filosofia de la matemàtica. Va impartir també cursos de filosofia antiga (Plató i Aristòtil) i de filosofia medieval, racionalisme (Descartes i Leibniz), Kant i Husserl. Puntualment va ser requerit per exercir la docència en l'especialització de neurofisiologia. Posteriorment a la docència, va exercir com a professional lliure i va treballar com a especialista en matemàtiques i informàtica en una empresa catalana amb seu a Nova York.

Des de 1976 es va dedicar intensament als estudis sobre cuina catalana. Com a resultat va publicar una edició crítica, el 1979, del *Llibre de Sent Soví*. El moment de la seva mort prematura va coincidir amb l'etapa de major plenitud de la seva recerca especialitzada en la cuina catalana medieval, els orígens i l'abast de la seva influència en els països d'Europa. Convé destacar els principals treballs, estudis, comentaris i edicions crítiques de manuscrits medievals que tenia en curs i feia amb altres especialistes estrangers de reconegut prestigi internacional: manuscrits de cuina àrab i hispanoàrabs, manuscrits "nòrdics" (islandès, danès, nord d'Alemanya) i un manuscrit napolità. També preparava una revisió del *Sent Soví* amb la incorporació de nous textos medievals.

Precisament un dels estudis més importants que havia de finalitzar era el que feia conjuntament amb la doctora Constance Heiatt, de la sèrie de manuscrits que anomenava nòrdics, és a dir, els que procedien del nord d'Europa

Rudolf Grewe

Més esforços per salvar l'àliga perdiguera

Investigadors de la UB estudien la perillositat del traçat de les línies elèctriques de distribució per proposar mesures correctores

d'això n'és l'elevada mortalitat que pateixen per l'electrocució amb les línies de distribució del corrent elèctric. Cal destacar que l'impacte de les línies elèctriques afecta moltes altres espècies protegides, de tal manera que a Catalunya moren cada any per l'electrocució prop de 3.000 aus entre les quals hi ha àligues, aligots, xoriguers, ducs, astors i altres espècies.

Arran del conveni amb la Diputació de Barcelona, en un termini de dos anys els investigadors faran un estudi per a la localització de les línies més perilloses en una àrea pilot que va del massís de Montserrat fins als Cingles de Bertí, que serà clau per plantejar mesures correctores per reduir el risc d'electrocució. Pel que fa a l'empresa Elctra Caldense, S.A, l'acord servirà per diagnosticar els punts de més perillositat del traçat elèctric —que ja contempla uns certs criteris mediambientals per reduir el risc d'incendis forestals i l'impacte paisatgístic— al llarg d'una àrea del màxim interès per a la conservació de les aus segons l'organització Birdlife International i,

Aquesta espècie és una de les aus rapinyaires més representatives de l'àrea mediterrània

per primer cop a Catalunya, per corregir els trams més perillosos per a les aus. En aquesta línia de recerca aplicada a la conservació, tot just fa un any l'equip va senyalitzar un tram de línia d'alta tensió de transport a Vandellòs (Tarragona), arran d'un conveni establert amb la Red Elèctrica de España, responsable de la major part de la xarxa de transport elèctric del país ●

Estudiar el grau de perillositat en punts del traçat de les línies elèctriques de distribució i proposar mesures correctores per reduir l'elevada mortalitat de les aus per electrocució és l'objectiu principal dels convenis que acaben de signar l'equip d'estudi de l'àliga perdiguera de la UB amb la Diputació de Barcelona i amb l'empresa elèctrica catalana Elctra Caldense, S.A, els primers establerts amb una administració i una companyia elèctrica a tot Catalunya per solucionar el greu problema de l'electrocució d'aus.

Integrat pels investigadors Joan Real, Santi Mañosa i Albert Tintó del Departament de Biologia Animal, l'equip ha comptat amb el suport de la Fundació Miquel Torres per dur a terme nombrosos projectes de recerca centrats en l'ecologia i conservació de l'àliga perdiguera, una de les aus rapinyaires més representatives de l'àrea mediterrània. Ara com ara, és una espècie en situació de regressió alarmant en tot el continent europeu, i una de les principals causes

Boques artesanal

Els estudiants d'odontologia fan pràctiques preclíniques abans de tractar amb pacients reals

Models de boques fabricats artesanalment a la mateixa Facultat o bé comprats a cases comercials serveixen perquè estudiants de tercer curs d'odontologia puguin fer pràctiques preclíniques abans de tractar amb pacients reals. Entre els utensilis que s'utilitzen hi ha reproduccions de les dues arcades dentàries que es col·loquen dins unes simulacions de caps humans anomenades fantomes.

Un exemple d'assignatura en què es fan aquestes pràctiques preclíniques és la de

Cirurgia Bucal I. Abans de començar a treballar amb els fantomes, els alumnes ho fan amb unes teles elàstiques muntades sobre taules de suro per practicar la sutura. Els estudiants hi dibuixen estructures anatòmiques bucals i incideixen i suturen practicant diferents tècniques i tipus de punts.

Quan l'alumne té prou habilitat comença a practicar diferents tècniques quirúrgiques sobre els models que simulen els maxil·lars, muntats en els fantomes. Aquests models disposen de dents que poden extreure's, cosa que permet simular extraccions dentàries i practicar les posicions i l'ús de l'instrumental. També tenen un nucli de guix que simula l'os maxil·lar i a l'interior del qual s'amaguen diferents "patologies", com queixals del seny o quists. Els alumnes practiquen extraccions simples i quirúrgiques, fenestracions (exposició de dents

incloses per traccionar-les amb ortodòncia), cirurgia periapical (eliminació de lesions infeccioses als àpexs de les dents) i fixacions de dents i maxil·lars (per estabilitzar ossos i dents després de traumatismes).

A altres assignatures de tercer curs també són comunes les pràctiques preclíniques. En el cas de Patologia i Terapèutica Dental, se segueixen pràctiques preclíniques per conservar dents davant afeccions com la càries. Es fan obturacions (empastaments), i tractaments de patologia de la polpa (el nervi). Aquestes pràctiques són útils per aprendre la sistemàtica de la intervenció i adquirir habilitat manual.

S'utilitzen reproduccions de les dues arcades dentàries col·locades dins de simulacions de caps humans

En el cas de l'assignatura d'Anestèsia Odontològica, els fantomes serveixen per exercitar punxades. A més, els estudiants també usen uns maniquins ubicats a l'aulari del campus Bellvitge per a pràctiques de reanimació. En l'assignatura de Pròtesi s'usen fantomes desdentats, o bé amb un dentat adient per simular la col·locació de corones o pròtesis amovibles.

Hi ha assignatures com la d'Odontopediatria en què es treballa amb arcades dentàries especials que tenen la mida de la boca dels nens. En la matèria d'Ortodòncia s'usen els fantomes *tipodonto*, amb base de cera per simular els moviments de les dents. En el cas de l'assignatura de Periodòncia també s'usen, a més dels fantomes habituals, uns d'específics on es poden simular genives inflamades. A l'assignatura d'Odontologia Preventiva i Comunitària no es fan pràctiques preclíniques, sinó que s'organitzen una sèrie de seminaris per després iniciar les pràctiques clíniques

Estudiants d'odontologia fent pràctiques preclíniques

Deu anys d'òpera a la universitat

La UB fa deu anys que escenifica cada curs una òpera com a cloenda del Cicle de Música a la Universitat i per tal de celebrar-ho ha editat un llibre que documenta tots els muntatges representats fins ara. L'obra va presentar-se el juny passat al Pati de Lletres de l'Edifici Històric, moments abans que s'estrenés l'òpera d'enguany, *La cambiale di matrimonio*, una de les primeres peces de Gioacchino Rossini. El llibre, titulat *Deu anys d'òpera*, ha estat publicat per Pagès Editors, amb la col·laboració de Banco Santander i Pioneer. Inclou una anàlisi de totes les representacions dutes a terme fins ara, feta pel professor de la UB i crític d'òpera Roger Alièr.

La UB, a través del seu Vicerectorat d'Activitats i Promoció Culturals, és l'única universitat d'Espanya que organitza un espectacle operístic, per bé que en edicions anteriors la Universitat de Lleida ha contribuït a les despeses del muntatge i l'ha acollit un cop representat a la UB. La iniciativa sempre ha tingut la col·laboració de l'Aula de Cant dirigida per Carmen Bustamante i actualment integrada en el Conservatori del Liceu.

A continuació, recollim l'opinió dels tres principals responsables de la història de l'òpera a la Universitat: Salvador Claramunt, vicerector d'Activitats i Promoció Culturals, Roger Alièr i Carmen Bustamante.

Què tenen d'especial les obres que es representen a la UB respecte de les de la resta d'oferta musical a Barcelona?

Roger Alièr: En primer lloc, el marc. En una universitat d'un país com el nostre no és freqüent que es reconegui la importància de l'òpera com a espectacle en el marc universitari. Aquesta iniciativa és del nivell d'una universitat anglesa o nord-americana. Pel que fa al repertori escollit, són òperes molt difícils de veure escenificades. Per a mi, com a crític i universitari, això és molt important

Imatge de la representació de 'La cambiale di matrimonio'

perquè moltes de les òperes només les he pogut veure aquí. Les òperes no són mai una realitat fins que les veus escenificades. Però, l'aspecte més lloable de tot plegat és donar l'oportunitat als cantants joves d'engegar una carrera musical. Alguns dels que van començar a la universitat són avui figures reconegudes en el món de la lírica catalana. No han arribat encara potser a nivells internacionals, però ara ja estan en la carrera i alguns hi arribaran.

Com es tradueix la representació anual de l'òpera a la universitat en un fet de projecció social?

Salvador Claramunt: Des de la seva fundació, el segle XII, la universitat ha estat sempre vinculada al món de la cultura i a la societat. Hi ha un moment en què pràcticament no es feia més cultura que la que sortia de la universitat i, abans, dels monestirs. De mica en mica, la cultura s'ha anat secularitzant i privatitzant, però les universitats antigues, les que tenen tradició, han mantingut orquestres, grups de teatre i han creat diverses entitats que s'han vinculat amb la societat. L'òpera suposa una distensió dins del món universitari i una obertura al públic del carrer. Hi ha països on el teatre més important d'una ciutat és el de la universitat.

Nosaltres no tenim teatre encara, esperem tenir-lo dintre de poc en la nova Facultat de Filosofia i Geografia i Història, però mentre tant utilitzem el marc magnífic del claustre neoromànic i romàntic del Pati de Lletres de l'Edifici Històric per cloure el Cicle de Música.

Què aporta l'escenificació anual de l'òpera a la UB als seus intèrprets, alumnes de l'Aula de Cant que vostè dirigeix?

Carmen Bustamante: El llibre que enguany s'ha publicat és per a mi el resultat d'un treball pedagògic de deu anys. Ha estat una tasca molt maca de fer. D'una banda, perquè ha significat portar l'òpera a la Universitat, i una òpera molt propera al públic: en el pati gairebé pots tocar els cantants. I, el més important, pel treball pedagògic que s'ha pogut fer amb els alumnes del Conservatori. El fet de poder muntar una obra de veritat, representar-la de veritat en un espai com aquest, tan preciós, amb vestuari, orquestra... no és fer un muntatge petitó a casa nostra. Sortim de casa nostra, que seria el Conservatori, i posem el treball a la Universitat, que per a nosaltres és un regal. Per a ells és tot un repte, és una forma de tenir realment una responsabilitat. És una oportunitat per als alumnes que ja estan acabant ●

En suport de la recerca

Els Serveis Cientificotècnics de la UB posen a disposició de la recerca universitària, d'empreses i institucions uns equipaments d'alta tecnologia i personal especialitzat

Jaume Comes i Susanna Castel, responsables de la Unitat de Citometria de Flux i Microscòpia Confocal dels SCT

Oferir suport a la recerca, tant en el cas d'institucions públiques com d'empreses privades, és una de les finalitats dels Serveis Cientificotècnics (SCT) de la UB. Així, una empresa pot trobar solució a les seves necessitats en recerca tot beneficiant-se, a través d'un conveni o acord, de l'alta tecnologia i del personal especialitzat dels SCT.

El suport que donen els SCT pot anar des d'un sistema d'autoservei pensat per a usuaris totalment coneixedors de les tècniques fins a usuaris que necessiten una prestació puntual i on la feina la fa majoritàriament el personal del SCT. A més d'aquesta

tasca de servei a institucions públiques i privades, els SCT donen també suport a la recerca de la mateixa UB, desenvolupen mètodes de recerca que siguin adequats per millorar i ampliar les prestacions d'acord amb les directrius de la política científica de la UB i assessoren la comunitat universitària en tot el que faci referència al seu àmbit d'actuació.

Els SCT, creats el 1987 i dirigits per Montserrat Bauccells, ocupen actualment una àrea de 3.000 metres quadrats al Cam-

pus Pedralbes i es troben en procés d'ampliació mitjançant noves instal·lacions al Parc Científic de Barcelona. Els equips dels SCT han estat adquirits en la seva major part durant els tres o quatre últims anys i tenen un valor aproximat de 2.500 milions de pessetes. Seran els primers de tot Espanya a tenir espectròmetre de resonància magnètica nuclear de molt alt camp (800 MHz). Pel que fa al personal, els SCT compten amb prop d'un centenar de tècnics altament especialitzats, dels quals aproximadament la meitat són doctors o titulats superiors.

Per assolir els seus objectius, els Serveis Cientificotècnics estan organitzats en tres àrees –Qualitat de Vida i Recursos Naturals, Tecnologia de la Producció i Medicina– estructurades al seu torn en una sèrie d'unitats o cèl·lules bàsiques de funcionament que s'identifiquen amb una tècnica instrumental concreta o un conjunt de tècniques afins

Serveis acreditats

Els Serveis Cientificotècnics han estat acreditats pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya per a l'anàlisi de residus (acreditació que només tenen nou laboratoris més a tot Catalunya) i el control de la qualitat d'aigües marines i continentals, a més de ser reconeguts com a laboratori d'anàlisi agroalimentàries per part de la Generalitat. Actualment es troben en procés de reconeixement per part de l'Entidad Nacional de Acreditación (ENAC), institució auspiciada i tutelada pel Ministeri d'Indústria i Energia. A més, el 1997 van ser distingits amb la placa Narcís Monturiol, un guardó que reconeixia el servei prestat al país.

D'altra banda, la Unitat de Garantia de Qualitat (UGC) dels SCT, de la qual és responsable la doctora Carme Navarro, pot actuar com a UGC d'altres entitats com un més dels serveis dels SCT. És el cas del Servei Microanàlisi del Centre d'Investigació i Desenvolupament del CSIC. Aquest Servei, dirigit per Pilar Domènech, ha aconseguit l'acreditació de l'ENAC (normativa europea EN 45.001), la qual no té cap altre laboratori de microanàlisi a Espanya.

Per a més informació:

Pàgina web: www.sct.ub.es/

Telèfon: 93 402 16 93

Correu electrònic: www@giga.sct.ub.es

Primers espais de recerca al Parc Científic

El president de la Generalitat Jordi Pujol va inaugurar les instal·lacions

El president de la Generalitat, Jordi Pujol, acompanyat del rector de la Universitat de Barcelona (UB), Antoni Caparrós, va inaugurar el 9 de setembre els primers espais de recerca del Parc Científic de Barcelona. Aquest centre de recerca acollirà en els propers mesos equips de recerca universitaris i d'empreses dels sectors farmacèutic i biotecnològic.

El Parc Científic de Barcelona, iniciativa de la Universitat de Barcelona (UB) que ha comptat amb el suport de la Fundació Bosch i Gimpera i la Caixa Catalunya, té com a objectiu potenciar la capacitat de recerca i desenvolupament de grups científics de dis-

ciplines i entorns diferents, mitjançant el seu acostament en un marc d'innovació tecnològica i transferència de coneixements.

A l'acte van assistir-hi també el vicerector de recerca de la UB i vicepresident de la Fundació Parc Científic de Barcelona, Màrius Rubiralta; el president del Consell Social de la UB, Pere Fontana, i el director general de Caixa Catalunya, Josep Maria Loza.

El Parc Científic de Barcelona compta ja amb un edifici plenament remodelat, la torre D, amb 3.320 metres quadrats dedicats a recerca no experimental i serveis de suport. La torre D és també, des del passat mes de juliol, la seu de la Fundació Bosch i Gimpera i del seu Centre d'Innovació-Les Cúpules.

Així mateix, 11.471 metres quadrats de laboratoris es troben en fase avançada de construcció, amb una data de finalització prevista per al juliol del 2000. Aquests espais acolliran: l'ampliació dels Serveis Cientí-

cotècnics de la UB que comptaran entre d'altres amb la Unitat de Ressonància Magnètica Nuclear, que acollirà a finals d'aquest mes el primer espectròmetre d'RMN de molt alt camp de tot l'Estat (data d'entrada en funcionament: gener del 2000), instituts de recerca en les àrees de desenvolupament de biomolècules amb activitat terapèutica i biotecnologia vegetal, i empreses del sector que s'hi instal·laran com a grups independents o en projectes mixtos d'investigació.

La inversió total prevista per a aquesta primera fase de construcció (1996-2000) és de l'entorn de 4.000 milions de pessetes. El finançament amb què es compta en data d'avui prové de fons europeus (Fons Europeus per al Desenvolupament Regional, FEDER) així com també subvencions del Govern central i la Generalitat de Catalunya i donacions empresarials ●

Jordi Pujol, atent a les explicacions dels arquitectes Joan Margarit i Carles Buixadé sobre els mòduls ja construïts del Parc Científic de Barcelona

Pere Gascón

"Hem de fer que hospital i universitat s'imbriquin més"

Pere Gascón (Barcelona, 1949) és un investigador format a la UB que després de 24 anys treballant als Estats Units en la lluita contra el càncer ha tornat per fer-ho a l'Hospital Universitari del Clínic. Llicenciat en Medicina a la UB el 1974, va marxar als Estats Units, on va cursar l'especialitat. En aquest mateix país va fer la tesi doctoral però va llegir-la a la UB, i es va doctorar per aquesta universitat el 1977.

Als Estats Units ha estat en algunes de les institucions més prestigioses del país, com el National Institute of Health, de Bethesda, la New York University Medical Center i la Washington University-Barnes Hospital de Saint Louis. Ha estat cap dels Serveis d'Hematologia i d'Hematologia-Oncologia de la New Jersey Medical School. Aquesta Facultat de Medicina va concedir-li el títol de professor vitalici, el màxim nivell docent als Estats Units. El 1995 va ser elegit millor metge de l'estat de Nova Jersey. És membre de l'Alfa-Omega-Alfa (AOA), l'única societat mèdica d'honor dels Estats Units.

En la tornada a Barcelona, ha trobat que la nostra societat estigui conscienciada respecte al càncer?

S'està canviant molt en la conscienciació de la població sobre el càncer. Ja es parla del càncer, cosa que no es feia en absolut fa vint anys, quan aquesta paraula era totalment anatema i la gent deia "una cosa lletja". A les noves generacions, les que tenen ara 30, 40 o fins i tot 50 anys, he trobat malalts que volen que se'ls expliqui tot i agafen en certa manera el control de la malaltia. Això és molt important perquè avui el tractament del càncer és d'equip i el malalt participa de les decisions mèdiques. El metge és una persona amb tota la informació de la malaltia que fa partícips d'aquesta informació els malalts i familiars. Aleshores el malalt pren una decisió en funció d'aquesta informació.

En el cas de la gent més gran, els fills diuen mentides piadoses. Això als Estats Units m'ho trobava sobretot amb gent europea, italiana. Ho entenc però cada vegada, com que el tractament del càncer és més sofisticat, és més difícil ajudar el malalt si no se li diu què té. Sóc de l'opinió que el malalt

"Avui en els càncers tenim victòries", afirma l'investigador recentment incorporat al Clínic

ha de participar en el coneixement del que té. I des d'un punt de vista filosòfic és una certa estafa per a una persona que en els darrers mesos o anys no pugui prendre decisions sabent que la vida biològica s'acaba.

Fa vint anys el càncer significava la mort i s'entén que els familiars tinguessin aquesta precaució de no dir-ho al malalt. Avui en els càncers tenim victòries i pel que fa a la qualitat de vida del malalt hem fet moltes millores, el que es diu cures pal·liatives. Si el malalt no sap què li passa és difícil que es beneficiï de tots aquests avenços.

Actualment hi ha molts càncers que es curen si es localitzen a temps i es tracten adequadament. Cap on ens encaminen pel que fa als tractaments?

Fa vint anys coneixíem el comportament del càncer com a malaltia, sabíem la clínica del càncer. A principis dels 80 es descobrien els oncògens. Sabíem què passava de la cèl·lula cap a fora i ara ho sabem de la cèl·lula cap a dins: què fa que una cèl·lula amb comportament normal es converteixi en aberrant. Ara estem fent tractaments de disseny. Les companyies farmacèutiques i investigadors de tot el món ara sabem què passa des de l'oncogen fins a la proteïna aberrant i el receptor, a més del que succeeix fora de la cèl·lula; és a dir, coneixem

tots els esglaons. Els propers deu anys veurem unes coses espectaculars. Ara estem provant de bloquejar diversos esglaons d'aquests mecanismes i veurem quin esglaó és fonamental i quin no perquè la cèl·lula segueixi multiplicant-se. Desgraciadament des que fas un descobriment bàsic fins que es pugui aplicar a la clínica a vegades passen 10 anys. A certes malalties els resultats es troben abans que a altres. Hi ha càncers en què trigarem molts anys a veure l'impacte dels nous tractaments i altres en què la biologia des de l'aparició del càncer fins a la mort és molt ràpida i en els quals si hi ha un impacte del medicament veurem canvis molt més ràpids.

Hi ha una cosa molt important: cada càncer és diferent, fins i tot un mateix càncer. Per exemple, hi ha molts tipus de càncer de mama. Actualment dins el mateix càncer i grau sabem discernir aquell 20 % de malalties que fa 5 anys no les tractàvem i que ja tenim oncògens, marcadors tumorals, per dir que aquesta malaltia que abans no tractàvem és d'aquelles que ens donaven la sorpresa al cap d'uns anys. Ara a aquesta malaltia la tractem.

En definitiva, fem drogues de disseny i tractaments personalitzats.

Estem veient uns impactes que si no són de cura sí que són de perllongament de la

vida i amb bona qualitat. Quan els tractaments no són satisfactoris, posem els malalts en protocols i es compara el tractament estàndard amb l'experimental confiant que l'experimental doni resultats millors.

Vostè ha fet durant molts anys docència i recerca. Com s'enriqueixen mútuament?

No hi ha bona medicina si no hi ha bona investigació, i no hi ha bona docència si no hi ha bona recerca. Veure malalts t'estimula a anar al laboratori i fer recerca, que requereix molta disciplina. Però tan important com això és que si no estàs al dia en allò bàsic en el comportament de la cèl·lula no podràs fer mai el pas del laboratori al malalt.

“Vull fer una illa de recerca que s'uneixi a les que ja hi ha”

Hi ha una cosa fonamental que als Estats Units han descobert fa anys: ha d'haver-hi una interacció absoluta, fluida, entre la gent de recerca bàsica, a la Facultat de Medicina, i els hospitals, interacció que aquí sembla que podria ser més fluida. Hem de fer que la universitat i l'hospital s'imbruin més.

El seu retorn a BCN s'ha vist com un aspecte més d'una política per a la tornada d'investigadors.

La decisió de tornar no és fàcil. Jo he tornat perquè el Clínic i la UB passen per ser del millor d'Espanya i, d'altra banda, per la gent que conec; quan creus en la gent fas una aposta per la institució i per aquesta gent.

Jo ara el que vull fer és una illa de recerca que s'uneixi a les illes que ja hi ha. Ara veiem la medicina i la col·laboració amb altres companys de la ciutat i del país de manera molt positiva, mentre que fa vint anys cadascú anava pel seu cantó i hi havia poca comunicació. Veig que estan sortint publicacions de l'Estat espanyol i de Barcelona a les millors revistes científiques i clíniques del món. I gent de diversos indrets de l'Estat que saben que per créixer cal fer una pinya formen part d'algunes d'aquestes publicacions clíniques. Aquesta infraestructura de recerca ja existeix, i el fet que hi hagi gent que torni fa que es vagi reforçant. També és un dels aspectes que fa decidir la tornada, però no és bo que torni tothom. Hi ha gent que no torna ni ha de tornar. Jo crec que la recerca que feia allà la puc fer aquí, però per a altra gent és impossible. Allà tenen una “maquineta” que els funciona molt bé: transgènics, *knock-outs*, milions del govern federal que aquí mai aconseguirien...

És bo que estiguin allà i que ajudin al reciclatge de la gent d'aquí que vagi allà. Es tracta de fer la xarxa nostra aquí i allà.

Quines imatges li han quedat gravades dels anys com a estudiant a la UB?

Jo hi entro el 68. Era una universitat turbulenta, amb més dies de vaga que de classe. Políticament jo era absolutament innocent i arribo i el primer que em trobo és el degà que anava arrencant cartells polítics del pati.

Era també l'època de la universitat massiva, sense números claus, i es produïa la mort acadèmica: a la meua promoció en vam començar 600 i en vam quedar uns 80. Els estudiants estàvem una mica deixats de la mà de Déu, i moltes vegades teníem la sensació que fins i tot en algunes rotacions l'intern molestava. He de dir també que vaig tenir grans mestres i que un dels records més positius que tinc i potser de més transcendència

en el meu futur acadèmic va ser l'organització d'un curs de farmacologia experimental pel professor García-Valdecasas el tercer any de carrera; una cosa mai feta abans i que ara retrospectivament em sembla genial. Vint estudiants vam ser seleccionats per introduir-nos en el món de la recerca. D'aquells vint la majoria hem acabat treballant en el món acadèmic, molts d'investigadors.

Així doncs i malgrat totes les deficiències que tenia una universitat en aquells anys socialment tan agitats, jo diria que vam sortir ben preparats com a metges i com a éssers socials. Jo tinc un gran record del grau de companyonia i solidaritat que teníem entre tots nosaltres. La universitat que jo vaig viure era molt polaritzada, amb molta marxa per tots cantons. Una universitat on era impossible l'avorriment, on es barrejaven els ensenyaments d'Hipòcrates amb el discurs polític. Cal dir que ara tot això ha canviat molt ●

Pere Gascón creu que veure malalts estimula a anar al laboratori i fer recerca

El Servei d'Esports s'obre als antics

Fins a 500 llicenciats i diplomats universitaris podran abonar-s'hi

El Servei d'Esports de la UB ofereix als seus socis (més de 7.600 en el curs 1998-99) unes instal·lacions que ocupen 129.000 metres quadrats i a les quals la Universitat ha dedicat un important esforç de millora. En els darrers cinc anys la UB ha invertit uns 550 milions de pessetes per incrementar i posar al dia l'oferta d'aquest Servei. Entre les obres més recents que s'han dut a terme destaquen la cobertura de la nova piscina i el flamant edifici del vestidor de la piscina i de les pistes de tennis. Ara, els antics alumnes tenen més fàcil gaudir de totes aquestes instal·lacions i de tot el seguit de prestacions del Servei d'Esports.

La UB possibilita enguany que els llicenciats i diplomats universitaris s'inscriguin com a abonats del Servei d'Esports. Fins a unes 500 persones podran apuntar-se al Servei a través d'aquesta via. Abans només podien ser membres del Servei d'Esports els

Gimnàs del Servei d'Esports

antics alumnes que ho haguessin estat mentre eren estudiants i no portessin més d'un any sense renovar la inscripció.

Respecte a les instal·lacions més recents de les quals poden gaudir els membres del Servei d'Esports, l'estiu de l'any passat

s'havien finalitzat les del nou vestidor, un edifici de tres plantes. Aquesta darrera obra va suposar una reurbanització de l'entorn. Es va transformar una pista de tennis al costat de la piscina en un solàrium de gespa de 800 metres quadrats, es va enjardinar tot el voltant i s'ha reformat el frontó que hi havia darrere els antics vestidors per adaptar-lo a les mides reglamentàries de la competició. El nou edifici consta d'un soterrani amb la sala de calderes, lavabos i un gimnàs equipat per a exercici cardiovascular. La planta baixa consta de vestíbul, lavabos i vestidors per a les pistes de tennis i poliesportives; la superior està destinada als vestidors de la piscina. L'edifici compleix totes les mesures d'accessibilitat i sanitat, amb un ascensor a l'interior i una rampa exterior de la planta superior fins a la platja de la piscina.

La cobertura de la piscina permet al Servei d'Esports seguir oferint els serveis d'aquesta instal·lació durant els mesos d'hivern. La piscina es va cobrir mitjançant un globus presostàtic que es pot desmuntar amb l'arribada de l'estiu.

Quotes d'inscripció per al curs 1999/2000 (*):

Col·lectiu (**)	Opció 1	Opció 2	Aquafit
Llicenciats i diplomats en el curs 96/97 i posteriors	36.000	49.000	28.000
Llicenciats i diplomats anteriors al curs 96/97	43.000	56.000	28.000

L'**Opció 1** inclou l'ús de totes les instal·lacions i activitats excepte la nova piscina coberta i la nova sala de fitness.

L'**Opció 2** inclou l'ús de totes les instal·lacions i activitats abans esmentades.

Aquafit. La quota de 28.000 pessetes inclou l'ús de la piscina coberta i la sala de fitness durant el període comprès entre el mesos d'octubre a maig. També es poden adquirir abonaments parcials d'1 a 7 mesos.

(*) Aquestes quotes corresponen a tot un curs. Si no es vol pagar tota la quantitat de cop pot abonar-se en sis o nou mesos mitjançant la sol·licitud d'un crèdit al Banco Santander, sense interessos i amb una quota d'obertura en funció de la tarifa, que caldrà abonar en el moment de la inscripció (tràmit d'obertura i informació al Servei d'Esports).

(**) Els cònjuges i fills podran gaudir de la mateixa quota que el titular.

alumnes

Pistes de tennis amb la piscina coberta i el nou edifici del vestuari al fons

A més de totes aquestes instal·lacions, els usuaris del Servei d'Esports també disposen d'una àmplia oferta anual d'activitats dirigides (23 en total), que sumen 170 hores de pràctica esportiva a la setmana assistida individual o col·lectivament per un monitor i amb caràcter gratuït per als abonats.

També existeix com a instal·lació complementària el Centre de Valoració Funcional i Assistencial de l'Escola Catalana de Medi-

cina de l'Educació Física i l'Esport, que ofereix assistència sanitària i un ampli ventall de revisions mèdiques amb importants descomptes per als abonats del Servei.

Amb tots aquests equipaments el Servei d'Esports té des del seu naixement el 1952 els objectius de dirigir, fomentar i oferir tot tipus de possibilitats esportives a diversos nivells i modalitats entre els membres de la comunitat universitària.

Instal·lacions

- 1 piscina descoberta amb solàrium i bar
- 1 piscina coberta
- 10 pistes de tennis
- 1 frontó
- 2 camps de futbol
- 1 pista d'atletisme
- 1 camp de rugbi
- 4 poliesportius descoberts
- 1 pavelló poliesportiu
- 1 gimnàs per a musculació
- 1 sala de fitness
- 1 sala de gimnàstica
- 1 bar restaurant

Per a més informació podeu adreçar-vos a la secretaria del Servei d'Esports:

Av. Diagonal, 695/701,
08028 Barcelona

Tel: 93 333 83 04

Fax: 93.333.68.09

e-mail: admin@esports.ub.es

Els millors esportistes són de la UB

L'alumne d'INEFC (centre adscrit a la UB) Lluís Ferrer i l'alumna de l'Escola Universitària d'Infermeria Anabela Vinuesa van ser escollits el passat curs millors esportistes universitaris catalans per l'associació Esport Català Universitari (ECU), que agrupa els serveis d'esports de les onze universitats del Principat. Ferrer és campió d'Espanya de curses d'orientació i Vinuesa ho és de tennis taula. L'ECU atorga aquests premis des de fa vuit anys i sempre ha resultat guardonat algun alumne de la UB.

El curs passat la UB va quedar campiona de Catalunya en tots els esports d'equip, excepte en futbol masculí, i va obtenir així el

dret a participar als campionats d'Espanya. També es van classificar l'equip de volei platja masculí (van quedar segons de Catalunya) i el d'handbol femení.

La UB va ser la universitat amb més participants als campionats de Catalunya, amb 617 esportistes (342 en esports individuals i 265 per equips), i ha guanyat un total de 163 medalles (154 individuals i 9 en esports d'equip).

Pel que fa a la participació en els campionats universitaris d'Espanya, la UB segueix essent una de les que han guanyat més medalles. Hi van participar un total de 319 esportistes, amb un balanç de 16 medalles d'or, 15 d'argent i 11 de bronze.

Investigar i comunicar

Les universitats públiques catalanes han promogut un conveni per potenciar la divulgació de la recerca

Més de dues-centes notícies de caire científic, vuitanta-tres entrevistes a investigadors i més d'una vintena de reportatges sobre empreses conformen una part del balanç final de la segona temporada del programa *L'Observatori* de RNE-Ràdio 4. Es tracta d'un espai radiofònic promogut des del 1997 pel conjunt de les universitats públiques de Catalunya en el marc d'una sèrie d'iniciatives adreçades a potenciar la comunicació científica i la projecció social de la recerca universitària feta al país.

Dirigit per Josep Lluís González i coordinat per Anna Bañeres, el programa ha seguit de prop el ritme de l'actualitat científica a escala internacional a través del diàleg amb investigadors que han fet arribar al públic els últims avenços en matèries ben diverses com ara humanitats, ciències de la vida, medicina i enginyeria. En la nova singladura estrenada l'últim any, l'espai dedica també una especial atenció a la relació entre el món de la universitat i l'empresa, que s'ha traduït en la presència a l'estudi de representants del sector alimentari, químic, farmacèutic i del medi ambient, entre d'altres.

La plataforma institucional promoguda des del 1997 des dels vicerektorats de Recerca i Política Científica de les universitats públiques de Catalunya per projectar la imatge social de la recerca també ha estat el motor de la col·laboració amb *Més enllà del 2000*, un programa ja emblemàtic de divulgació de la informació científicotècnica del Canal 33 de Televisió de Catalunya. Al llarg de l'última temporada, s'ha emès un total de 20 reportat-

ges sobre recerca universitària de temàtiques diverses (epidemiologia, biomaterials, meteorologia, conservació del medi natural, etc.). Els reportatges, fets sempre amb la supervisió de l'equip dels investigadors que centraven la notícia, anaven encapçalats pel logotip de la imatge corporativa de la Recerca en les Universitats Públiques de Catalunya, que identifica l'esforç comú per fer arribar el missatge de la ciència al conjunt de la ciutadania

La professora Maria Casado, del Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials, en una entrevista

38

Podeu utilitzar aquesta butlleta per modificar les vostres dades

Cognoms	Nom
D.N.I.	Data de naixement
Entitat*	Departament*
Adreça	
Població	Codi postal
Província	Telèfon
Llicenciat en	Any

* Empleneu-ho només en el cas que es tracti d'una subscripció per a una entitat o empresa